

HRVATSKI VOJNIK



EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

ISSN 1330 - 500X



SREDIŠNJA SVЕČANOST Dana državnosti u Vukovaru

LCS - RATNI BROD BUDUĆNOSTI?

Međunarodni kamp
viših dočasnikaAfirmacija
suradnje
dočasničkih
zborova

ZAPOVJEĐNIŠTVO ZA POTPORU
- BOJNA ZA OPSKRBU
POSTROJBA ZA POTPUNO
I NEOMETANO DJELOVANJE
OSRH-a

UPORABA BORBENIH
SKUPINA EU-a



Svečani program obilježavanja Dana državnosti Republike Hrvatske u Vukovaru započeo je 25. lipnja u jutarnjim satima. Izaslanstva i predstavnici škola Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" položili su vijence na Memorijalnom groblju i Spomen-području na Ovčari, a u isto vrijeme izaslanstvo Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro" položilo je vijence na grob general-bojnika, heroja Vukovara po kojem je ZŠ dobila ime. Uslijedila je misa zahvalnica u crkvi

svetog Filipa i Jakova, kojoj su nazočili djelatnici i polaznici škola HVU-a, predstavnici lokalne uprave i braniteljskih udruga, članovi obitelji polaznika HVU-a, kao i branitelja poginulih u Domovinskom ratu. Glavni vikar Vojnog ordinarijata Jakov Mamić koji je predvodio misu čestitao je svim polaznicima koji su uspješno završili izobrazbu. U propovijedi je naglasio posebnu zahvalnost braniteljima koji su odlučili stvoriti Hrvatsku kao slobodnu, suverenu

i suvremenu europsku zemlju. Nakon mise nazočni su se uputili na svečani mimohod ulicama Vukovara do križa na Dunavu, gdje su položeni vijenci u spomen poginulima za Hrvatsku. Prvi dio svečanog programa završio je na Trgu Franje Tuđmana, na kojem je održan kraći koncert Orkestra OSRH-a i Klape HRM-a te počasna ceremonija u izvedbi vojnika Počasno-zaštitne bojne.

D. VLAHOVIĆ

Snimio: T. BRANDT



4

Središnja svečanost Dana državnosti u Vukovaru

U vojarni 204. brigade u Vukovaru 25. je lipnja 2011., u povodu Dana državnosti RH, održana svečana promocija polaznika 13. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić", kao i dodjela pohvala i nagrada najboljim polaznicima, nastavniku i instruktoru Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" u nastavnoj godini 2010./2011.



16

Afirmacija suradnje dočasničkih zborova

Svrha je kampa jačanje međunarodne suradnje, povjerenja i razumijevanja na razini viših dočasnika zemalja članica NATO i PzM kao i afirmacija buduće međunarodne suradnje dočasničkih zborova

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Bojna za opskrbu osigurava visoku razinu provedbi zadaća zaprimanja, poхранjivanja, rukovanja, prijevoza, provjera stanja, izdavanja, vođenja dokumentacije, stražarskog osiguranja, tehničkog osiguranja i nadziranja materijalnih sredstava za potrebe opskrbe postrojbi OSRH-a, u svim taktičkim uvjetima na području RH, ali i onih koji sudjeluju u mirovnim misijama



10

POSTROJBA ZA POTPUNO I NEOMETANO DJELOVANJE OSRH-a

MORH I OSRH

- 7 **MORH**
Potvrda intenzivne i uspješne suradnje
- 9 **NOVOSTI IZ NATO-a**
Dan državnosti obilježen u Savezničkom zapovjedništvu za transformaciju
- 12 **NOVOSTI IZ MORH-a i OSRH-a**
Božinović i Lovrić posjetili ozlijedenog pripadnika OSRH-a
- 13 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Završen Tečaj za voditelje ronjenja na plinske mješavine
- 14 **JA SAM DOČASNIK, VOĐA VOJNIKA!**
Stožerni narednik

VOJNA TEHNIKA

- 18 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 **VOJNA TEHNIKA**
LCS - ratni brod budućnosti?
- 27 **EUROPSKA SIGURNOST**
Uporaba borbenih skupina EU-a

MAGAZIN

- 30 **MIROVNE MISIJE UN-a**
UNDOF - Golanska visoravan (1974.-) (II. dio)
- 32 **DOMOVINSKI RAT**
Prilog raspravi o razlozima odlaska Srba iz Hrvatske tijekom Oluje
- 33 **POZDRAV DOMOVINI**
Rođendan domovini
- 35 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Oklopni transporter M-60

Domagoj VLAHOVIĆ, Željko STIPANOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

The banner features the Croatian coat of arms on the left and right sides. The central text reads 'ORUŽANE SNAGE HRVATSKE' in large letters, with 'ŠKOLA SVEĆENIČKOG VOJNINOG POLAZNIKA' underneath. Below the text, several peaked caps with gold insignia are displayed.

Središnja svečanost Dana

U vojarni 204. brigade u Vukovaru 25. je lipnja 2011., u povodu Dana državnosti RH, održana svečana promocija polaznika 13. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić", kao i dodjela pohvala i nagrada najboljim polaznicima, nastavniku i instruktorku Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" u nastavnoj godini 2010./2011.

Uz djelatnike i polaznike HVU-a svečanosti su nazočili najviši državni i vojni dužnosnici predvođeni predsjednikom RH Ivom Josipovićem, predsjednikom Hrvatskog sabora Lukom Bebićem, predsjednicom Vlade Jadrankom Kosor, potpredsjednikom Sabora Vladimirom Šeksom, potpredsjednicima Vlade Petrom Čobankovićem, Gordanom Jandrokovićem i Domagojem Ivanom Miloševićem, ministrima Davorom Božinovićem (MORH), Tomislavom Karamarkom (MUP) i Tomislavom Ivićem (MOBMS), načelnikom GS OSRH-a general-pukovnikom Dragom Lovrićem, ravnateljem policije Oliverom Grbićem, županom vukovarsko-srijemskim Božom Galićem, gradonačelnikom Vukovara Željkom Sabom i drugima. Svečanosti su se pridružili i drugi djelatni i umirovljeni pripadnici OSRH-a i MUP-a, predstav-

nici udruga proizišlih iz Domovinskog rata, članovi Vojnodiplomatskog zbora te članovi obitelji polaznika HVU-a.

Polaznici Ratne škole "Ban Josip Jelačić" s najvišim državnim dužnosnicima



Program je započeo prijavkom koji je ravnatelj HVU-a general-bojnik Mirko Šundov pred postrojenim polaznicima podnio Predsjedniku Republike i vrhovnom zapovjedniku OSRH-a. Središnji dio posvećen je svečanoj promociji polaznika Ratne škole i dodjeli nagrada i pohvala najboljima u 2010./2011. Najbolji polaznici su kapetan fregate Željko Jakus (Zapovjedno-stožerna škola "Blago Zadro"), natporučnica Ivana Brzica (Napredna časnička izobrazba), poručnik Ante Klarić (Temeljna časnička izobrazba), poručnik Marko Gerić (kadet-vojni pilot), stožerni narednik Karolj Mikuš (Visoka dočasnička izobrazba), narednik Goran Apfenthaler (Napredna dočasnička izobrazba) i skupnik Josip Filipović (Temeljna dočasnička izobrazba). Najbolji nastavnik je pukovnik Miroslav Kuhar, a instruktor stožerni narednik Dražen Brcko.

Tijekom svečanosti dužnosnici su se, uz čestitke u povodu Dana državnosti i završetka izobrazbe, nazočnima obratili i prigodnim govorima.



Ministar obrane Davor Božinović zahvalio je djelatnicima HVU-a koji su svoje znanje nesobično prenosili polaznicima, hrabreći ih na putu traženja rješenja za složene izazove

naša vojska je sposobna ispuniti sve zadaće u obrani domovine. "Građani naše zemlje mnogo očekuju od pripadnika OSRH-a, da štite njih i hrvatske interese u mirovnim misijama, ali i da kontinuirano rade na svojem školovanju i obrazovanju", rekao je predsjednik Josipović.

motivacijom, i svojom odlučnošću u svladavanju nerijetko složenih zadataća i izazova, pridonosite našoj snazi, hrvatskoj vjerodostojnosti, ugledu što se zrcali u pohvalama najmjerodavnijih predstavnika Sjevernoatlantskog saveza", rekla je Kosor.

5

BRU 351/352 / 1. SRPNJA 2011.

Hrvatski Vojnik

a državnosti u Vukovaru

Predsjednik Ivo Josipović izrazio je ponos što imamo još jedan naraštaj vrhunski obrazovanih časnika, dočasnika i kadeta, a



Predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić podsjetio je na 25. lipnja prije dvadeset godina, kad je Sabor donio Ustavnu odluku i Deklaraciju o samostalnosti i suverenosti RH. "To je stvorilo temelj za sve što smo poslije ostvarili", rekao je Bebić. Naglasio je i da su Hrvatska i OSRH danas dio međunarodnog sustava kolektivne sigurnosti, no potrebno je i dalje gajiti viteštvu i hrabrost kojom je stvorena država. "Sabor će uvijek stajatiiza svojih Oružanih snaga", zaključio je predsjednik Hrvatskog sabora.

Predsjednica Vlade Jadranka Kosor istaknula je da je ispunjava zadovoljstvom i ponosom što može čestitati Dan državnosti polaznicima vojnih izobrazbi u vojarni legendarne 204. brigade. "Vi danas u Republici Hrvatskoj, članici Sjevernoatlantskog saveza, uskoro i članici Europejske unije, svojim znanjima,

Ministar obrane Davor Božinović istaknuo je da OSRH izgrađuje moderni oružani sustav, koji, osim u NATO-u, pridonosi i obrambenoj politici EU-a sudjelovanjem u borbenim skupinama EU-a i raznim sigurnosnim inicijativama. Zahvalio je djelatnicima HVU-a koji su svoje znanje nesobično prenosili polaznicima, hrabreći ih na putu traženja rješenja za složene izazove. To je taj pobjedički, neustrašivi duh, iskovan na vukovarskoj epopeji, to je čvrsti temelj našeg obrambenog sustava, rekao je ministar. General-pukovnik Lovrić vjeruje da će polaznici koji su upravo završili izobrazbu svoja znanja i vještine ugraditi u sustav koji se diči znanjem i postignućima, ali i temeljima iz Domovinskog rata. "Vojni poziv visoko je rangiran u Hrvatskoj, što dokazuje i zanimanje za program Kadet, kao i za služenje dragovoljnog vojnog roka", rekao je Lovrić. ■

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski", u povodu Dana državnosti Republike Hrvatske, 24. lipnja održana svečana promocija polaznika vojnih škola u nazočnosti predsjednika RH i vrhovnog zapovjednika OSRH Ive Josipovića, ministra obrane Davora Božinovića, načelnika Glavnog stožera OSRH general-pukovnika Drage Lovrića, visokih vojnih i civilnih dužnosnika, te obitelji i prijatelja polaznika

SVEČANA PROMOCIJA POLAZNIKA VOJNIH ŠKOLA HRVATSKOG VOJNOG UČILIŠTA „Petar Zrinski”



"Od vas očekujemo maksimalnu odgovornost i profesionalizam u obavljanju vaših zadaća u zemlji i inozemstvu", rekao je predsjednik RH Ivo Josipović

U ovoj školskoj godini na svim razinama izobrazbe, školovanje je završilo 379 polaznika među kojima su i 42 žene i 15 polaznika iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Slovenije i Makedonije.

U svom obraćanju nazočnim predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OSRH Ivo Josipović čestitao je polaznicima na završenoj izobrazbi. "Od vas očekujemo

maksimalnu odgovornost i profesionalizam u obavljanju vaših zadaća u zemlji i inozemstvu", rekao je predsjednik Josipović. Dodao je da je Republika Hrvatska danas uvažena članica međunarodne zajednice, odnedavno članica NATO saveza, odavno članica Vijeća Europe, članica Ujedinjenih naroda, a vrlo skoro i članica Europske unije i sudionica brojnih različitih regio-

nalnih organizacija i inicijativa. "Posebno ističem naše članstvo u Europskoj uniji. Praktički sutra, uskoro, vi ćete biti članica jedne od europskih vojski. Budite ponos našim građanima, državi i društvu, ponos svojim obiteljima i prijateljima", rekao je hrvatski Predsjednik.

"Vaše školovanje završava se u trenutku kada Hrvatsko vojno učilište navršava 20

Na HVU "Petar Zrinski" pro

Čestitke polaznicima uputili su najviši civilni i vojni dužnosnici



godina uspješnog rada. U tom razdoblju različite oblike školovanja na HVU prošlo je više od 28 tisuća polaznika. U taj broj uključeno je i više od 140 polaznika drugih zemalja kao i polaznika iz drugih tijela državne uprave Republike Hrvatske", istaknuo je na početku svog obraćanja ministar obrane Davor Božinović dodavši da je sustav vojnog školovanja, područje gdje se izravno vidi otvorenost oružanih snaga inovativnostima. Govoreći o planovima za iduće razdoblje kao i o izradi novog strateškog pregleda obrane ministar je rekao kako polaznici vojnih škola završavaju školovanje u trenutku kada Oružane snage i cjelokupni obrambeni sustav ulazi u novu fazu razvoja. "Naše članstvo u NATO-u i rastuće angažiranje u zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici Europske unije, što uključuje i promišljanje našeg budućeg djelovanja u obje organizacije, pokrenule su proces preispitivanja dosadašnjih planova i načina djelovanja obrambenog sustava. Rezultat ovih aktivnosti bit će i novi strateški pregled obrane koji će dati smjernice za razvoj Oružanih snaga do 2020. godine. Za postizanje tih ciljeva nije dovoljno samo nabaviti nove visokotehnološke sustave. Njih treba znati efikasno upotrijebiti. Dakle, na prvom mjestu treba biti

čovjek, a ne tehnologija. Stoga ćemo u novom strateškom pregledu dati i smjernice iduće faze razvoja sustava vojnog školovanja te povezivanje vojne izobrazbe s nacionalnim obrazovnim sustavom koji traži jačanje akademskih standarda unutar sustava te integraciju znanstveno-istraživačke i obrazovne djelatnosti", rekao je ministar Božinović. Na kraju svog obraćanja ministar se obratio obiteljima i prijateljima polaznika naglasivši kako je velika čast imati vojnika, dočasnika ili časnika u obitelji te uime Vlade Republi-

ke Hrvatske zahvalio na trudu i odricanju tijekom godina koje su ulagali da bismo svi skupa došli do današnjeg dana. Obraćajući se nazočnima načelnik Glavnog stožera general-pukovnik Drago Lovrić istaknuo je da su naši vojnici prepoznati kao odlični vojnici i pouzdani saveznici. "Svoja znanja, iskustva i vještine ugradite u daljnji razvoj Oružanih snaga koje trebaju biti na ponos svim građanima Republike Hrvatske. Oružane snage i nadalje žele razvijati sustav vojne izobrazbe čije će težište biti na permanentnom obrazovanju", rekao je general Lovrić. Naglasivši kako je izuzetno ponosan na 15 stranih polaznika koji su ove godine na Hrvatskom vojnom učilištu završili svoje školovanje, general Lovrić na kraju je zahvalio svima onima koji su omogućili kvalitetnu izobrazbu.

Nazočne je pozdravio i ravnatelj HVU-a "Petar Zrinski" general-bojnik Mirko Šundov. "Pokazali ste da ste najbolji, da ste oni na koje se računa. Stoga ste vi na najbolji način iskoristili mogućnost da usvojite znanja, vještine i sposobnosti važne za vašu profesionalnu karijeru te za proces integracije kako s partnerima u NATO savezu, tako i u vojnoj strukturi Europske unije", zaključio je general Šundov. ■



Domovirano 379 polaznika

POTVRDA INTENZIVNE I USPJEŠNE SURADNJE

Ministar obrane Davor Božinović susreo se 28. lipnja u Berlinu s ministrom obrane Savezne Republike Njemačke Thomasom de Maizièrem.

Tijekom susreta potvrđena je dosadašnja vrlo intenzivna i uspješna suradnja dviju zemalja. Ministar de Maizièr je naglasio da je RH oduvijek imala čvrstu potporu na svom putu u punopravno članstvo u NATO-u i u EU, čestitajući ministru Božinoviću i Vladu RH na nedavnoj objavi završetka pregovora. Istaknuo je i da Republika Hrvatska svojom intenzivnom integracijom u NATO savez i tijela NATO-a može poslužiti drugim zemljama

gdje je raspoređena većina pripadnika hrvatskog kontingenta, a u kojem je vodeća nacija Njemačka. Govoreći o dalnjem angažirajući u misiji ISAF, ministar Božinović je istaknuo da Hrvatska planira nastaviti s doprinosom u osposobljavanju i obuci afganistanskih snaga u stabiliziranju Afganistana i procesu preuzimanja odgovornosti za vlastitu sigurnost. "Hrvatska je preuzela odgovornost vodeće nacije u Školi vojne policije u Kabulu, a osim trenutačnog angažiranja pripadnika hrvatskih i slovenskih oružanih snaga, očekujemo da će se ovoj inicijativi uskoro pridružiti i ostale zemlje članice regije", rekao je Božinović. Dodao je

u operaciji EU Atalanta, odnosno mogućnosti ukrcavanja hrvatskih časnika na njemačke brodove koji će biti angažirani u sklopu operacije Atalanta u budućem razdoblju.

O daljnjoj suradnji na području izobrazbe istaknuto je da će RH nastaviti rabiti visoko-kvalitetne ponude njemačke strane u vezi izobrazbe pripadnika MORH-a u Bundeswehru i Ratnoj školi, ali i u skladu s dosadašnjom praksom ugostiti i polaznike njemačkih oružanih snaga na najvišim razinama vojne izobrazbe na Hrvatskom vojnom učilištu. Dogovorena je i suradnja na području upravljanja projektima, ponajprije na području tzv. project managementa, gdje postoji zainteresiranost hrvatske strane za njemačka iskustva na specifičnom području vođenja IT i drugih projekata.

U nastavku posjeta Saveznoj Republici Njemačkoj, ministar obrane Davor Božinović susreo se s predstavnicima Odbora za obranu njemačkog Bundestaga (Savezna skupština). Tijekom razgovora o dosadašnjoj vojnoj suradnji dviju zemalja, pri čemu je naglašena višegodišnja prijateljska suradnja, posebice u području djelovanja u mirovnim misijama, s naglaskom na misiju ISAF u Afganistanu, članove odbora zanimalo je i hrvatsko iskustvo oko zamrzavanja obveznog vojnog roka i uvođenja dragovoljnog služenja, s obzirom na to da SR Njemačka održava takoder napušta sustav obveznog služenja i uvodi dragovoljne ročnike. Bilo je riječi i o sigurnosnom stanju u zemljama regije kao i suradnji Hrvatske s tim zemljama. Ulazak RH u NATO i EU dobar je primjer i poticaj za ostale zemlje u regiji u provođenju njihovih unutarnjih reformi te u njihovim nastojanjima za približavanje euroatlantskim integracijama, zaključeno je tijekom razgovora.

Na kraju susreta predstavnici Odbora istaknuli su daljnju spremnost za razvijanje tradicionalno uspješne suradnje s RH na svim područjima, izjavivši pritom da Hrvatsku već smatraju dijelom sigurnosnog sustava EU-a. ■



Ministar obrane Božinović zahvalio je njemačkom kolegi na nesrebičnoj i kontinuiranoj potpori ulasku RH u euroatlantske integracije

ma, posebice regije, kao uzor. "Zadovoljni smo što možemo potvrditi dosadašnju vrlo uspješnu suradnju pripadnika naših oružanih snaga u međunarodnim mirovnim misijama, posebice u misiji ISAF u Afganistanu, gdje smo se u više navrata uvjerili u osposobljenost i profesionalnost hrvatskih vojnika", rekao je njemački ministar.

Ministar obrane Božinović zahvalio je njemačkom kolegi na nesrebičnoj i kontinuiranoj potpori ulasku RH u euroatlantske integracije, te je također izrazio zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom pripadnika oružanih snaga dviju zemalja u području misije ISAF u Afganistanu, odnosno u zoni odgovornosti Regionalnog zapovjedništva Sjever (RC North)

da je do sada u Školi vojne policije u Kabulu obuku prošlo oko 70 budućih instruktora, a očekuje se da će do kraja godine individualnu i zajedničku vojnopolicijsku obuku proći oko 900 pripadnika afganistanske vojske. Ministri su također razgovarali o angažirajući unutar EU Borbenih skupina, kao i o zajedničkom doprinosu sigurnosnoj i obrambenoj politici EU-a. Naime u drugoj polovici 2012. Hrvatska će se uključiti u aktivnosti EU Borbene skupine pod njemačkim zapovjedništvom s oko 250 pripadnika Oružanih snaga. U tom kontekstu Božinović je naglasio da sve potrebne pripreme za buduće angažiranje, uključujući obuku, opremanje i uvježbavanje, idu svojim tijekom. Bilo je također riječi i o suradnji



Dan državnosti obilježen u Savezničkom zapovjedništvu za transformaciju

Nacionalno vojno predstavništvo Republike Hrvatske pri Savezničkom zapovjedništvu za transformaciju (ACT – Allied Command Transformation), zajedno s pripadnicima Nacionalnog vojnog predstavništva Republike Slovenije pri ACT-u, obilježili su 24. lipnja dvadeset obljetnicu Dana državnosti Republike Hrvatske i Dana državnosti Republike Slovenije.



Na zajedničkom prijemu u prostorijama ACT-a u Norfolku, a na poziv nacionalnog vojnog predstavnika RH pri ACT-u, brigadira Ivice Kranjčevića i nacionalnog vojnog predstavnika Republike Slovenije, brigadira Stojana Zubukovca, okupilo se oko 120 uzvanika. Prijamu su nazočili visoki vojni dužnosnici i predstavnici ACT-a, između ostalih i načelnik stožera ACT-a viceadmiral Bob Cooling, nacionalni vojni predstavnici, kao i predstavnici lokalne zajednice. S hrvatske strane, prijemu su nazočili zamjenik veleposlanice RH u SAD-u Vice Skračić, pomoćnik hrvatskog vojnog izaslanika u SAD-u bojnik Robert Katić, a poslije se pridružio i hrvatski vojni izaslanik u SAD-u, brigadni general Mate Pađen.

U prigodnim govorima, zamjenica nacionalnog vojnog predstavnika RH pri ACT-u, naznačila je ključne trenutke koji su doveli do potvrde povijesnih težnji za neovisnošću hrvatskog naroda te postignuća u proteklih dvadeset godina. Istaknut je put Republike Hrvatske od države primateljice čak pet mirovnih misija na svom teritoriju, do njezina prepoznatljiva doprinos međunarodnim mirovnim operacijama i aktivnog članstva u sustavu kolektivne obrane, koja je danas pred vratima Europske unije. Brigadir Stojan Zubukovec istaknuo je također bitne elemente u nastajanju i stvaranju slovenske države i postignuća u proteklih dvadeset godina.

Uz promidžbeni materijal i izložene fotografije, gosti su imali priliku upoznati se s nacionalnim posebnostima, kao i hrvatskim i slovenskim specijalitetima koji su bili posluženi na prijemu.

Zajedničko obilježavanje Dana državnosti dvaju nacionalnih vojnih predstavništava u ACT-u postala je već svojevrsna tradicija, koja je potvrda i primjer dobre suradnje dviju zemalja. U uvjetima ograničenih obrambenih proračuna, koji kao posljedica globalne ekonomske krize pograđaju sve članice NATO saveza, ovakva suradnja doprinos je težnji za zajedničkim rješenjima i aktualnom multinacionalnom pristupu zemalja članica NATO-a.

Obilježavanjem ove važne obljetnice u jedinom zapovjedništvu NATO-a na području SAD-u, dobivena je izvanredna prilika da u svečanoj i opuštenoj atmosferi Nacionalno vojno predstavništvo RH pri ACT-u predstavi i približi saveznicima Republiku Hrvatsku i s jedne druge, njima manje poznate strane. Da je ta prilika iskorištena na najbolji mogući način, svjedoče brojne čestitke i zahvale sudionika za dobro provedenu organizaciju.

Nevenka KOVAČ

Hrvatski i slovenski vojnici u Kabulu proslavili Dan državnosti

Pripadnici OSRH-a u sklopu 17. kontingenta u misiji ISAF u Afganistanu, raspoređeni na zadaćama mentoriranja u Školi vojne policije u Kabulu, a koji od početka lipnja ove godine obučavaju pripadnike Afganistske narodne armije (Afghanistan National Army), 25. su lipnja sa svojim slovenskim kolegama, u sklopu njihove zajedničke savjetničko mentorske misije u Školi vojne policije ANA-e, proslavili Dan državnosti Republike Hrvatske i Republike Slovenije.

Hrvatskim i slovenskim pripadnicima Oružanih snaga prigodnu čestitku za Dan državnosti uputili su zamjenik zapovjednika NATO Training Mission-Afghanistan, general-bojnik James Mallory (USA) i zapovjednik Combined Training Advisory group-Army brigadni general David Maddan (GBR).



Škola vojne policije ANA-e u Kabulu, u kojoj je vodeća nacija Republika Hrvatska, djeluje u sastavu NATO-ove obučne misije u Afganistanu (NATO Training Mission – Afganistan). Trenutačno je u Školi raspoređeno 17 mentora pripadnika OSRH-a i dva mentora pripadnika OS Republike Slovenije. Na obuci se nalaze pripadnici Satnije VP-a 215. korpusa ANA-e, a 25. lipnja na obuku je pristigla nova skupina od 70-ak afganistanskih vojnika i dočasnika te su uz dosadašnja četiri tečaja u školi VP-a, otvorena dva nova vojnopolicijska tečaja: MP PSD Course (Protective Services Duties) i MP Corrections Operations Course. Osim toga, prvi put je organizirana nastava opismenjavanja koju će u školi VP-a redovito, jednom tjedno, provoditi dvojica nastavnika.

Do kraja ove godine, individualnu i zajedničku vojnopolicijsku obuku proći će oko 900 pripadnika afganistske vojske koji će se raspoređiti u šest novih satnija VP-a. Osim programa obuke, hrvatsko-slovenski mentorski tim je zadužen za razvoj doctrine, pitanja ustroja i osoblja, opremanje, infrastrukturu, razvoj vođa i upravljanje sustavom obuke.

OJI

Bojna za opskrbu osigurava visoku razinu provedbi zadaća zaprimanja, pohranjivanja, rukovanja, prijevoza, provjera stanja, izdavanja, vođenja dokumentacije, stražarskog osiguranja, tehničkog osiguranja i nadziranja materijalnih sredstava za potrebe opskrbe postrojbi OSRH-a, u svim taktičkim uvjetima na području RH, ali i onih koji sudjeluju u mirovnim misijama

Bojna za opskrbu nalazi se u sastavu Zapovjedništva za potporu, a nastala je kao pravna sljednica Opskrbne bojne 303. logističke brigade i Opskrbne bojne 305. logističke brigade 1. korpusa HKoV-a te 1. i 2. skladišne bojne Zapovjedništva za logistiku, a njezino prvo ustrojavanje bilo je 1. lipnja 2006.

Unutar Bojne za opskrbu, uz njezino Zapovjedništvo, danas djeluju Pododsjek za opskrbu klasama MS, Transportni vod, Vod za opće radove, Satnija za opskrbu klasama MS III. i V. te tri Mješovite satnije za opskrbu. Svi oni zajedno, svaki u svom segmentu, pridonose onome što brigadir Tihomir Tandarić, zapovjednik Bojne za opskrbu, navodi kao svakodnevne zadaće: "Bojna za opskrbu osigurava visoku razinu provedbi zadaća



zaprimanja, pohranjivanja, rukovanja, prijevoza, provjera stanja, izdavanja, vođenja dokumentacije, stražarskog osiguranja, tehničkog osiguranja i nadziranja materijalnih sredstava za potrebe opskrbe postrojbi OSRH-a, u svim taktičkim uvjetima na području RH, ali i onih koji sudjeluju u mirovnim misijama."

Drugim riječima, sve ono što je predviđeno i potrebno za potpuno i neometano funkcioniranje bilo koje postrojbe OSRH-a, u zemlji i misijama EU-a i NATO-a izvan granica RH, – od negazirane vode, lijekova i konzervi, zimskih čarapa, vreća za spavanje, šatorskih krila, dijelova za vozila pa do naoružanja ili streljiva – nalazi se u Bojni za opskrbu. Bojna funkcionira na 29 lokacija smještenih po cijeloj Hrvatskoj, a njezini djelatnici vode brigu o tome da su predviđena materijalna sredstva dostupna za potrebe postrojbi, na odgovarajući način smještena i čuvana u skladištima te, konačno, da ih se u što kraćem vremenu i na odgovarajući način transportira do onih kojima su potrebna.

Djelatnosti Bojne za potporu mogu se, načelno, podijeliti u dvije skupine. Tako su, u prvoj skupini, sve one zadaće povezane s prijemom, skladištenjem, čuvanjem i izdavanjem materijalnih sredstava. Brigadir Tandarić objašnjava: "U prvu skupinu zadaća ubrajamo zaprimanje materijalnih sredstava i njihovo smještanje u skladišne objekte, njihovo pravilno slaganje koje ovisi o vrsti i klasi sredstava – jer ne čuva se i ne skladišti na isti način hrana, UbS, dijelovi za motorna vozila ili sanitetski materijal, zatim praćenje tehničke ispravnosti i rokova trajanja svega što je uskladišteno. Nadalje, u skladu sa zahtjevima, naša je zadaća pripremanje tih sredstava za otpremu prema korisnicima



POSTROJBA ZA POTPUNO I NEO

te sam proces transporta do odredišta. Ovdje svakako treba naglasiti poseban dio angažmana koji je povezan s opskrbom pripadnika OSRH-a koji odlaze u vojne misije. Naša je dužnost sve što im je potrebno pripremiti i transportirati do zračne luke."

Zaprimanje, pohranjivanje, rukovanje ili prijevoz u ovoj se priči, velikim dijelom, odnosi i na ono što se, vojno-stručnom terminologijom, naziva "ubojna sredstva", ili "materijalna sredstva klase V." Riječ je o pješačkom streljivu, topničkom streljivu, minsko-eksplozivnim sredstvima, raketama za protuoklopnu borbu i protuzaklopnim raketama koje održavaju posebno osposobljeni djelatnici Bojne za opskrbu - pirotehničari.

Svojevrstan preduvjet za kvalitetno ispunjavanje svih ovih zadaća jest provedba druge skupine djelatnosti o kojima, također, djelatnici Bojne svakodnevno vode brigu. Tako je potrebno održavati skladišne objekte i prostor oko njih, transportna sredstva, provoditi stroge mjere zaštite okoliša, zaštite od požara ili eksplozije, održavati stalno fizičko i stražarsko osiguranje i nadzor. "Samо kvalitetan skladišni objekt, kvalitetna infrastruktura i kvalitetni ljudi omogućavaju da roba bude kvalitetno uskladištena i čuvana", kaže brigadir Tandarić, pa nastavlja, "djelatnici Bojne za opskrbu redovito održavaju više od 100 000 četvornih metara skladišnog prostora, te gotovo šest milijuna četvornih metara zelenih površina. Pritom, pod



zelenim površinama podrazumijevamo prostor oko skladišta i na njemu provodimo košnju, sanitarnu sjeću, održavamo prometnice i sl. Posebno vodimo računa o tome da je svaki objekt kojim raspolažemo građen i održavan u smislu potpunog poštivanja svih protupožarnih i ekoloških mjera zaštite, zakona i propisa, a posebno propisa o pirotehničkoj sigurnosti. Također, zbrinjavanje onih sredstava kojima je prošao rok trajanja, od odjeće pa nadalje, provodi se samo na način propisan zakonom." ■



11

Samо kvalitetan skladišni objekt, kvalitetna infrastruktura i kvalitetni ljudi omogućavaju da roba bude kvalitetno uskladištena i čuvana



BRGU 351/352 / 1. SRPNJA 2011.

HRVATSKI
VJENNIK

METANO DJELOVANJE OSRH-a

Božinović i Lovrić posjetili ozlijedjenog pripadnika OSRH-a



Ministar obrane Davor Božinović i načelnik Glavnog stožera OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić posjetili su 24. lipnja u Kliničkoj bolnici Dubrava u Zagrebu pripadnika Oružanih snaga RH koji je ondje prebačen na liječenje, pošto je 20. lipnja nehotično

ozlijeden u Afganistanu, zadobivši prostrjelnu ranu lijeve potkoljnice. Ministar Božinović uvjero se u dobru i kvalitetnu liječničku skrb koju je ozlijedjeni pripadnik OSRH-a imao, od samog nesretnog događaja u Afganistanu pa sve do njegova povratka u Hrvatsku, kao i sada, te je posebno zahvalio osoblju KB Dubrava na njihovu angažmanu pri liječničkom zbrinjavanju pripadnika OSRH-a.

Nehotično ozlijedjeni pripadnik OSRH-a vratio se u Hrvatsku 23. lipnja u večernjim satima posebnim medicinskim letom (MEDEVAC) zračnih snaga SR Njemačke (Luftwaffe). Vojni medicinski zrakoplov njemačkog Luftwaffea na povratku iz Afganistana u Njemačku, jučer je sletio u zagrebačku zračnu luku Pleso te je ozlijedeni vojnik odmah nakon dolaska prebačen na daljnje liječenje u KB Dubrava u Zagrebu. Drugi pripadnik Oružanih snaga RH, dočasnik Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane koji je bio lakše ozlijeden 15. lipnja u prevrnutom helikopteru Afganistske narodne armije (ANA), također se jučer, redovnim letom, vratio u Hrvatsku te je otišao kući na odmor.

G. GROŠINIĆ

Odnosi i perspektiva suradnje NATO-a i EU-a

Državni tajnik Ministarstva obrane RH Pjer Šimunović sudjelovao je 28. lipnja u Bruxellesu (Kraljevina Belgija) na sastanku s visokom predstavnicom za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Europske unije i potpredsjednicim Europske komisije Catherine Ashton koji je organiziran za ministre obrane europskih zemalja članica NATO saveza (ne-članica EU-a) te kandidatkinja za članstvo u EU.

Politički dijalog s ministrima obrane partnerskih zemalja organiziran je kao sastanak u svrhu nastavka političkog dijaloga i informiranja o najvažnijim pitanjima Zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) EU. Ovo je prvi takav sastanak nakon što je Europsko vijeće 24. lipnja u svojim zaključcima utvrdilo dovršetak pregovora s RH.

Na sastanku se raspravljalo o inicijativama i o razvoju sposobnosti za upravljanje krizama i obrambenih sposobnosti EU-a, te o odnosima i perspektivama suradnje NATO-a i EU-a. Raspravljalo se i o trenutačnom statusu ZSOP operacija, poglavito u Adenskom zaljevu i Somaliji te BiH. Među ostalim, na sastanku se razgovaralo i o budućnosti partnerstva i modalitetima suradnje između EU-a i europskih država kandidatkinja za članstvo u EU i država NATO saveza (ne-članica EU-a).

U svom izlaganju državni tajnik Šimunović istaknuo je da je RH, kao buduća članica EU-a, u potpunosti spremna za sudjelovanje u izgradnji zajedničke europske sigurnosti te podupire nastojanja usmjerena razvoju vjerodostojne Zajedničke sigurnosne i obrambene politike EU-a, pri čemu i sama daje konkretan doprinos sudjelovanjem u EU operacijama i EU borbenim



skupinama. "Hrvatska snažno zagovara jačanje sposobnosti EU-a za odgovor na krize i jačanje obrambenih sposobnosti EU-a inicijativama udruživanja i dijeljenja (pooling and sharing) pokrenutim Wiemarskim pismom i Ghentskom inicijativom", rekao je državni tajnik Šimunović.

Na sastanku su istaknuti i naporci koje Hrvatska zajedno sa svojim srednjoeuropskim partnerima ulaže u inicijativu Srednjoeuropska rješenja za udruživanje i dijeljenje obrambenih sposobnosti. U pogledu međunarodnih mirovnih operacija, istaknut je hrvatski doprinos u operaciji Atalanta te u operacijama EU u BiH i Kosovu.

Osim predstavnika RH, sastanku su nazočili i predstavnici Kraljevine Norveške, Republike Makedonije, Republike Albanije, Turske, Crne Gore i Islanda.

OJI

Marina MANDIĆ

Ovo je prvi put u povijesti HRM-a da su ronioци ronili na tolikim dubinama uz uporabu plinskih mješavina koje su sami pripremali u terenskim uvjetima na brodu. Ronioци su rabili ratni brod "Cetina" (DBM-81) čiji su se kapaciteti pokazali pogodni za takvu vrstu ronjenja



Završen Tečaj za voditelje ronjenja na plinske mješavine

Svečanom dodjelom diploma Hrvatske olimpijske akademije održanom 15. lipnja završen je Tečaj za voditelje ronjenja na plinske mješavine u Središtu za obuku Hrvatske ratne mornarice.

Ravnatelj Hrvatske olimpijske akademije, prof. Milan Kolman uručio je diplome polaznicima tečaja te kazao da je iznimno zadovoljan što se suradnja s HRM-om ostvarila u funkciji napretka Oružanih snaga RH. Posebnu je zahvalio polaznicima tečaja na predanom radu i zalaganju.

Zapovjednik Središta za obuku HRM-a, kapetan fregate Joško Šantić izrazio je zahvalnost HOA-i za doprinos u razvoju HRM-a.

Načelnik odjela za obuku i doktrinu Zapovjedništva HRM-a, kapetan bojnog broda Tomislav Katić istaknuo je da je posebno važna provedba vojno-civilnih suradnji, posebno u procesu obučavanja i školovanja te da ovaj tečaj omoguće roniocima HRM-a da pariraju roniocima savezničkih zemalja.

Ovlašteni instruktori Hrvatske olimpijske akademije (HOA) proveli su Tečaj za voditelje ronjenja na plinske mješavine u dva dijela. Prvi dio tečaja održan je u studenom 2010. u Središtu za obuku HRM-a, a drugi dio tečaja proveden je u travnju 2011. u Odjelu za obuku ronilaca Središta za obuku HRM-a i u akvataoriju otoka Visa. U prvom dijelu tečaja instruktori HOA podučavali su instruktoare

i ronioce HRM-a teorijskim osnovama, podešavanju i komplementiranju opreme te uvježbavanju postupaka kod ronjenja uz dekompresiju s nitroxom dok su se u drugom dijelu tečaja posvetili ronjenju s različitim plinskim mješavinama kisika, dušika i helija. Ronilo se upotrebom više plinskih mješavina nitroxa i trimixa uz postupno povećanje dubine ronjenja sve do 72 metra. Ovo je prvi put u povijesti HRM-a da su ronioци ronili na tolikim dubinama uz uporabu plinskih mješavina koje su sami pripremali u terenskim uvjetima na brodu. Ronioци su rabili ratni brod "Cetina" (DBM-81) čiji su se kapaciteti pokazali pogodni za takvu vrstu ronjenja.

Polaznici tečaja sveladali su postupke i tehnike za sigurno ronjenje i intervencije do dubine 70 metara, a voditelj ronilačkih sustava, nadnarednik Neven Stanić, obučen je za pripremu plinskih mješavina za sve vrste ronjenja koje će se ubuduće provoditi u HRM-u.

Na jesen će dio ronilaca pohađati tečaj Gas blander za pripremu plinskih mješavina za ronjenje također u organizaciji HOA.

Uz diplomu HOA, svi polaznici tečaja dobili su i međunarodno priznati certifikat škole PSS (Profesional Scuba School) za ronjenje na plinske mješavine na velikim dubinama – trimix diver. Ronjenje na plinske mješavine je važan korak u povećanju sposobnosti Hrvatske ratne mornarice kojim se svrstavamo uz bok ronilačkim postrojbama NATO zemalja. ■



U Hrvatskoj kopnenoj vojsci, a tako i u mnogim zapadnim zemljama koje imaju razvijen dočasnički lanac, dužnost prvog dočasnika satnije je prepoznata kao najteža i najodgovornija jer zahtijeva stalnu posvećenost podređenima u širokoj lepezi funkcionalnih područja

STOŽERNI NAREDNIK



Jedna od najtežih dočasničkih dužnosti unutar DLP-a (dočasničkog lanca potpore) je prvi dočasnici satnije/bitnice. Tu dužnost u Hrvatskoj kopnenoj vojsci obnašaju stožerni narednici. Biti na dužnosti prvog dočasnika satnije znači biti na zadnjem položaju unutar DLP-a koji je izravno povezana s vojnikom i zapovjednikom. Pod tim se podrazumijeva da uz zapovjednika i dočasnika nema stožernog osoblja koje pruža potporu radu postrojbe.

Prvi dočasnici satnija odgovorni su za svakodnevno funkcioniranje postrojbi u miru, obuku i usavršavanje vojnika i dočasnika, stanje opreme i naoružanja, personalnu problematiku i još mnogo toga. Već na sljedećoj razini, bojni, za to postoje stožerni dočasnici i časnici koji se bave svojim područjem rada i time podupiru zapovjednika postrojbe.

U Hrvatskoj kopnenoj vojsci, a tako i u mnogim zapadnim zemljama koje imaju razvijen dočasnički lanac, dužnost prvog dočasnika satnije je prepoznata kao najteža i najodgovornija jer zahtijeva stalnu posvećenost podređenima u širokoj lepezi funkcionalnih područja. Uspješno obnašanje ove dužnosti najbolji je pokazatelj potencijala i

Izvod iz NATO-ove Strategije i smjernica za dočasnike:

OR 8- STOŽERNI NAREDNIK

Koristi se sposobnostima vođenja i velikim iskustvom radi uspješne primjene planova i upravljanja osobljem u provedbi zajedničke zadaće. Savjetuje zapovjednika postrojbe/institucije, obučava i mentorira podređene, koordinira i nadzire obuku. Nadzire i prati djelotvornost postrojbe i održava standarde.

profesionalizma dočasnika i izravno utječe na daljnji razvoj karijere.

Stožerni narednici nositelji su visokih stožernih položaja u zapovjedništвимa bojni, brigada i postrojbi istih i viših razina. Oni su najiskusniji dočasnici u svojim odjelima i svojim znanjem i vještinama omogućuju uspješno funkcioniranje stožernih elemenata te pružanje potpore stožernim časniciма i zapovjednicima postrojbi.

Osnovni uvjet za promaknuće u čin stožernog narednika je pohađanje i uspješno završavanje Visoke dočasničke izobrazbe (VDI). VDI je najviša razina dočasničke izobrazbe u OSRH i proširuje znanja dočasnika HKoV-a o svim granama OS-a. Dočasnici dobivaju informacije o združenim operacijama i intergranskoj obuci te se osposobljavaju za najviše dužnosti u dočasničkom lancu potpore (prvi dočasnici bojne, pukovnije, brigade, i više) te za dužnosti stožernih dočasnika u zapovjedništвимa postrojbi razine brigade i više.

NATO savez provodi izobrazbu dočasnika ove razine (OR 8) u sklopu naprednog tečaja vođenja (Advanced Leadership Course) u Švicarskoj te istoimenim tečajem u NATO-ovoј školi u Oberammergauu, Republika Njemačka.



Stožerni narednik Mato Itrić, Vojnoobavještajna bojna

Dočasnik sam za obuku Vojnoobavještajne bojne HKoV-a. Prije dolaska na sadašnju dužnost, bio sam na dužnosti u Središtu za borbenu obuku kao dočasnik za nadzor i motrenje pješačke desetine.

Moja je zadaća sudjelovanje u procesu planiranja i praćenja provedbe obuke, poglavito dočasnika i vojnika u postrojbi. Sudjelujem u izradi obučnih dokumenata bojne iz svog funkcionalnog područja, rada i mjerodavnosti. Planiram, koordiniram i nadzirem izradu i primjenu standardnih operativnih postupaka u obuci dočasnika i vojnika. Usko surađujem s prvim dočasnikom VOB-a u planiranju, provedbi i prosudbi obuke dočasnika i vojnika.

Biti dočasnik HKoV-a za mene je velika čast i odgovornost. Iskazana odgovornost za rad koju su prepoznali nadređeni zapovjednici, rezultirala je mojim promaknućem u dočasnika Hrvatske kopnene vojske. Svaki novi dan je i nova motivacija za rad. Pozitivne strane dočasničkog poziva iskazuju se stručnošću, vođenjem, obukom i usavršavanjem te odgovornošću prema radu.

Smatram da se smisao riječi "vođa" najbolje oslikava motivacijom drugih za rad prema zajedničkom cilju postrojbe i HKoV-a. Mentoriranje i obučavanje podređenih vojnika i dočasnika, te prijenos znanja i vještina stičenih dugogodišnjim iskustvom jest temeljna zadaća dočasnika.



15

Stožerni narednik Davor Vida, Gardijska oklopno-mehanizirana brigada



Početkom 2007. godine postavljen sam na dužnost prvog dočasnika bitnice SVLR-a (samovoznih više-cijevnih lansera raketa), a u sastavu Topničko-raketne bojne, Bjelovar. Ona je u sastavu Gardijske oklopno-mehanizirane brigade. Moja je dužnost, kao prvog dočasnika bitnice, pomoći zapovjedniku u svakodnevnom radu, u svim pitanjima života i rada vojnika i dočasnika, te nadzor dočasničkog lanca potpore, počevši od planiranja i provedbe svakodnevnih zadaća s vojnici-ma i dočasnicima, praćenja stanja tjelesne spremnosti bitnice, skrbi o opremi i oružju vojnika i postrojbe, ojačavanja i primjene temeljnih vrijednosti i profesionalne etike, do savjetovanja zapovjednika o nagradama i sankcioniranju za vojnike i dočasnike.

Biti dočasnik u brojčano najvećoj grani Oružanih snaga zahtjevna je i vrlo odgovorna dužnost. Dužnost je to koja zahtijeva stalnu skrb za podređene vojnike i dočasnike, u skladu s mogućnostima i postojećom opremom, čiji je krajnji cilj stalna težnja k još većoj profesionalizaciji. Temeljne zadaće svakog doča-

snika, a tako i moje, su poštivanje i primjena standarda i propisa, uvažavanje drugih, stoga te potpora cijelokupnom sustavu vođenja i zapovjedanja.

Svakako bih naglasio važnost dočasničkog lanca potpore. Razlog tome je što nijedna zadaća ne može ovisiti o inicijativi samo jedne osobe. Potporni lanac čini jednu cjelinu, gdje

su uključeni svi dočasnici koji profesionalno obavljaju svoj posao i u tome je važnost toga potpornog lanca. Važno je da svatko od nas, prvi dočasnik, mora biti primjer svojim kolegama. Iskustva svakodnevno pokazuju da vojnici stalno trebaju vođenje, a mi im takvim timskim radom i primjerom upravo to i pružamo.



Svrha je kampa jačanje međunarodne suradnje, povjerenja i razumijevanja na razini viših dočasnika zemalja članica NATO i PzM kao i afirmacija buduće međunarodne suradnje dočasničkih zborova.

Ostvarenje tih ciljeva temelji se na programskom konceptu koji unutar planiranih obučnih sadržaja spaja praktičan rad, predavanja i skupni rad polaznika, a u izvanobučnim sadržajima nudi mogućnosti međusobnog upoznavanja polaznika, predstavljanja vojnog i kulturnog naslijeđa zemalja iz kojih dolaze sudionici te im predstavlja povijesne i kulturne znamenitosti Republike Hrvatske kao domaćina

AFIRMACIJA SURADNJE DOČASNIČKIH ZBOROVA

Tijekom trajanja Međunarodnog kampa viših dočasnika zemalja NATO i PzM, u Pomorskoj bazi "Sv. Nikola" u Splitu održane su i dvije tematske konferencije.

Tako je 20. lipnja održana prva konferencija prvih dočasnika zemalja Američko-jadranske povelje (A-5) na kojoj su sudjelovali prvi dočasnići OS Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Makedonije te SAD-ova Zapovjedništva za Europu. Tema ove konferencije bila je Suradnja članica u preduputnoj obuci i operaciji ISAF. Kao visoki gost konferenciji je nazočio i prvi dočasnik operacije ISAF časnički namjesnik Marvin L. Hill



Tijekom desetodnevног trajanja kampa, njegovi polaznici posjetili su letjelište Divulje, ZB Zemunik u Zadru i upoznali se sa zrakoplovima koji se rabe za protupožarnu sezonu

U organizaciji Dočasničkog zbora OSRH-a četvrtu je godinu zaredom održan Međunarodni kamp viših dočasnika zemalja NATO/Partnerstva za mir (PzM).

U pomorskoj su se bazi "Sv. Nikola" u Splitu, od 14. do 23. lipnja okupili viši dočasnići, predstavnici oružanih snaga iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Češke, Makedonije, Slovenije, Sjedinjenih Američkih Država i Hrvatske, kao i predstavnici NATO-ovih združenih zapovjedništava snaga iz Lisabona, Napulja i Brunssuma.

Nositelj ove aktivnosti, prvi dočasnik OSRH-a, časnički namjesnik Željko Bilić, i provedbeni dočasnik, stožerni narednik Hrvoje Krajačić, ističu da je svrha kampa jačanje međunarodne suradnje, povjerenja i razumijevanja na razini viših dočasnika zemalja članica NATO-a i PzM-a kao i afirmacija buduće međunarodne suradnje dočasničkih zborova. Ostvarenje tih ciljeva temelji se na programskom konceptu koji unutar planiranih obučnih sadržaja spaja praktičan rad, predava-





Na vojnom poligonu "Bralovac" dočasnici su imali priliku provesti situacijsko gađanje iz pištolja HS te pušaka AK-47 i VHS-K

vanja i skupni rad polaznika, a u izvanobučnim sadržajima nudi mogućnosti međusobnog upoznavanja polaznika, predstavljanja vojnog i kulturnog nasljeđa zemalja iz kojih dolaze sudionici te im predstavlja povijesne i kulturne znamenitosti Republike Hrvatske kao domaćina.

Tako su ove godine, tijekom desetodnevног trajanja kampa, njegovi polaznici posjetili letjelište Divulje, ZB Zemunik u Zadru i upoznali se sa zrakoplovima koji se rabe za protupožarnu sezonom. Na vojnom poligonu "Bralovac" održano je situacijsko gađanje iz HS-a, AK-47 i VHS-K. Instruktori HRM-a i BSD-a održali su obuke iz kormilarenja i jedrenja, veslanja u kajacima, temeljnih

mornaričkih vještina, vojničkog plivanja i sl. Pojedinim aktivnostima predstavljene su grane OSRH-a i njihovi dočasnički zborovi. U izvanobučnom dijelu održavana su natjecanja u vožnji kuterima i kajacima, organizirani su posjeti muzejima te upoznavanje s povijesnim i prirodnim znamenitostima gradova Splita, Knina, Hvara i Trogira.

Časnici namjesnik Željko Bilić i stožerni narednik Hrvoje Krajačić su, rezimirajući dojmove s nedavno završenog Međunarodnog kampa viših dočasnika, naglasili da je riječ o važnom događaju u čijoj su uspješnoj pripremi, organizaciji i provedbi sudjelovale brojne ustrojbene cjeline, a posebno je važna bila uloga HRM-a kao domaćina. ■

Konferencija Međunarodnog foruma dočasnicih zborova zemalja srednje i jugoistočne Europe održana je 21. lipnja. Tema konferencije je bila Kriteriji profesionalnog razvoja vojnika i dočasnika, a u njezinu radu sudjelovali su prvi dočasnici ili njihovi predstavnici iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Češke, Mađarske, Makedonije, Slovenije, Srbije i Hrvatske te prvi put Turske u svojstvu promatrača. Stalni su gosti ove inicijative i prvi dočasnici savezničkih zdržanih zapovjedništava grana, a ove godine je kao posebni visoki gost u radu sudjelovao i prvi dočasnik Europskog zapovjedništva OS SAD-a, časnicički namjesnik Roy Maddocks

17

Projekt VoGIS

Projektom "Vojni geoinformacijski sustav – VoGIS" Geofoto uspostavlja za potrebe Ministarstva obrane i Oružanih snaga jedinstveni geoinformacijski sustav koji je usklađen s domaćim i međunarodnim normama u domeni geoinformatike te NATO standardima. VoGIS time postaje jedinstveni i centralizirani sustav za razvoj budućih aplikacija u domeni vojnih prostornih informacija radi podrške u procesima planiranja, realizacije i analize vojnih operacija.

GEOFOTO

Vojni geoinformacijski sustav

BRDU 351/352 / 1. SRPNJA 2011.

HRVATSKI Vojnik

SM-3 IZVOZNI DOGOVOR

Japanska vlada sve je bliže pristanku na zahtjev SAD-a kako bi zajednički razvijen Standard Missile-3 (SM-3) stavili na raspolaganje za izvoz trećim zemljama. Pretpostavka je da bi jedna od europskih zemalja mogla postati korisnik projektila Standard Missile-3 Block 2A, unaprijeđene inačice serije SM-3. Zahtjev SAD-a za promjenom japanskog stajališta o izvozu dotičnog projektila postavljen je na bilateralnom sastanku održanom u listopadu prošle godine.

SM-3 su projektirani za lansiranje s ratnih brodova koji su opremljeni sofisticiranim protuzračnim obrambenim sustavom protiv balističkih projektila srednjeg dometa Aegis. Sjedinjene Države nedavno su obavijestile Japan o svojim planovima za početak isporuke SM-3 Block 2A projektila u 2018. i zamolili Tokijo da početak priprema nadolazećih izvoznih ugovora s trećim zemljama. Washingtonski zahtjev se također odnosi na izvoz napredne inačice novih projektila koji također mogu biti razmještene na kopnu. Očekuje se da će Japan potvrđeno odgovoriti do kraja ove godine te nastaviti bilateralnu suradnju na razvoju spomenutih projektila.

M. PTIĆ GRŽELJ



NOVA KLASA INDIJSKIH OPV-a

Indijska brodograđevna kompanija Pipavav Shipyard potpisala je ugovor s indijskim ministarstvom obrane za gradnju pet odobalnih ophodnih brodova (Offshore Patrol Vesel - OPV) namijenjenih indijskoj ratnoj mornarici. Kompanija je objavila ugovor, čija vrijednost iznosi 660 milijuna američkih dolara (29,75 milijarde indijskih rupija), na bombayskoj burzi vrijednosnih papira 30. svibnja ove godine. Nova klasa ophodnih brodova bit će duljine 110 m, istisnine oko 2000 t te će postizati maksimalnu brzinu od 20 cv. Od temeljnog naoružanja zasad je poznato da će biti opremljen pramčanim topom kalibra 76 mm.



Ugovor je prvi vojno-brodograđevni ugovor u Indiji ikada sklopljen s privatnim brodogradilištem. Tradicionalno, indijskim vojno-brodograđevnim sektorom dominirale su državne tvrtke poput Mazagon Docks, Goa Shipyard, Garden Reach Shipbuilders and Engineers te Hindustan Shipyard.

M. PTIĆ GRŽELJ



POLAGANJE KOBILICE NIZOZEMSKOG JSS

Nizozemski program višenamjenskog transportnog broda (Joint Support Ship - JSS) svečano je obilježen polaganjem kobilice prvog transportnog broda HNLMS Karel Doorman namijenjenog nizozemskoj kraljevskoj ratnoj mornarici 7. lipnja u rumunjskom brodogradilištu Galatz tvrtke Damen Schelde Naval Shipbuilding.

Daljnja gradnja trupa i nadgrada odvijat će se u spomenutom brodogradilištu dok će se konačno opremanje, pokuše plovidbe, primopredajna ispitivanja i sama dostava odvijati u tvrtkinom nizozemskom brodogradilištu u Vlissingenu.

Glavne brodograđevne odlike su maksimalna istisnina 28 250 tona uz duljinu preko svega 205 m, širinu 30,4 m i gaz 7,8 m. Omogućen je smještaj za 180 članova posade i do 120 vojnika, sletna paluba je dovoljno prostrana za istodobni manevr do



dva helikoptera tipa NH90 ili Chinook dok je hangar dovoljno prostran za smještaj šest helikoptera. Najveća je brzina 18 čv dok je doplov 9800 Nm pri brzini od 12 čvorova. Pogonski je sustav kombinirani dizelsko-električni ukupne instalirane snage 18 000 kW. Temeljno brodsko naoružanje sastoji se od dvaju sustava namijenjenih bliskoj borbi Goalkeeper te četiri automatska srednjokalibarska sustava.

M. PTIĆ GRŽELJ

UMIROVLJENJE PRVE PODMORNICE TYPE 209

Grčka ratna mornarica povukla je iz operativne službe prvu ikada izgrađenu podmornicu Type 209/1100, HS Glavkos (S 110) nakon 40 godina službe tijekom svečanosti održane 9. lipnja u vojnomornaričkoj luci Salamis. HS Glavkos (S110) je ujedno prva podmornica Type 209 povučena iz službe. Ukupno je izgrađeno 57 podmornica Type 209 za 11

različitih ratnih mornarica diljem svijeta čime je projekt ove inačice dizelsko-električnih podmornica proglašen najuspješnjim nakon II. svjetskog rata. Podmornica HS Glavkos je modernizirana u razdoblju 1989. -1997. te je nakon toga imala mogućnost ispaljivanja projektila UGM-84D Sub Harpoon. Rasprema spomenute podmornice očekivala se već

od ožujka ove godine kada je i službeno i najavljena zajedno s povlačenjem triju brzih jurišnih brodova klase Votsis (La Combattante II) kako bi se postigle uštide u nabavi doknadnih dijelova, opreme i troškovima osoblja. Grčka mornarica nije naznačila kada će brzi jurišni brodovi biti povučeni iz službe.

M. PTIĆ GRŽELJ





Jedini preostali nosač zrakoplova britanske Kraljevske ratne mornarice, HMS Illustrious isplovio je 3. lipnja iz škotskog brodogradilišta Rosyth tvrtke Babcock da bi započeo seriju pokusnih plovidbi nakon gotovo dvogodišnjeg remonta. Vrijednost izvršenih radova i preinaka procjenjuje se na 120 milijuna funti.

MODERNIZACIJA ILLUSTROUSA

Remontni radovi i preinake sastojali su se iz nadogradnje komunikacijskog sustava i sustava naoružanja te obnove prostora za posadu. Nadalje, sletna paluba prilagođena je potrebama helikopterskih manevra, a plovilo je ujedno i zapovjednog karaktera pri čemu je promijenjen vizualni identitet eksterijera dodavanjem još jednog, trećeg jarbola namijenjenog komunikacijama. Kao i sestrinski brod, HMS Ark Royal, HMS Illustrious je prošao veliki remont kako

bi imao sposobnost nošenja helikoptera tipa Merlin. Promijenjen je pramčani dio palube u tzv. ski-jump rampu da se postojićim zrakoplovima tipa Harrier omogući polijetanje kao i za nove tipa GR9 koji trebaju uskoro ući u operativnu službu.

HMS Illustrious nakon povratka u aktivnu službu nosit će naziv flotnog admiralskog broda do ulaska u službu novog nosača zrakoplova HMS Queen Elizabeth.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVI INDIJSKI BRODOVI

Indijska je ratna mornarica 8. lipnja uvela u operativnu službu osam od deset planiranih brzih jurišnih brodova (Fast Attack Craft - FAC) klase Car Nicobar duljine 49 m, tijekom svečanosti održane u južnoindijskom gradu Kochiju. Plovila su nabavljenia pod programom Water Jet Fast Attack Craft (WJFAC) a izgrađeni su u brodogradilištu Rajabagan državne brodograđevne tvrtke Garden Reach Shipyards and Engineers (GRSE) u Calcutti.

Pogonski sustav temelji se na tri dizelska motora MTU u kombinaciji s isto toliko vodomlaznih propulzora Kamewa, što u konačnici omogućava ovoj klasi brzih brodova postizanje maksimalne brzine veće od 35 čv. Uza standardnu istisminu od 260 t te krstareću brzinu od 13 čv doplov broda iznosi 2000 Nm. Projektišani su i izgrađeni u skladu s najnovijim propisima međunarodne pomorske organizacije (IMO) o kontroli pomorskog

onečišćenja. Temeljno naoružanje plovila čini top CRN-91 kalibra 30 mm, nekoliko različitih strojnica te projektila zemlja-zrak IGLA. Posadu čine tri časnika i 39 mornara.

Prema planovima, posljednji brodovi u klasi trebali bi ući u aktivnu službu indijske mornarice tijekom 2011. Procijenjena vrijednost jedne plovne jedinice iznosi 10,1 milijun dolara.

M. PTIĆ GRŽELJ





OPHODNI BROD GOWIND "L'ADROIT"

Godinu dana nakon počeka gradnje, porinut je prvi odobalni ophodni brod Gowind. Izgradnja ovog broda u manje od 20 mjeseci je uspjela ponajviše zahvaljujući novim inovativnim metodama konstrukcije i proizvodnje. Jedanaest tvrtki uključilo se u program stavljanjući besplatno na raspolaganje svoju opremu. Ukupno pedesetak tvrtki radi na izgradnji odobalnog ophodnog broda Gowind.

Gowind L'Adroit će biti opremljen naprednom tehničkom opremom te jedinstvenim jarbolnim sustavom. Ugradnja radarske kupole i njezine elektroničke opreme odvijala se početkom ljeta. Kad ukupna oprema broda bude

testirana u pristaništu, taj ophodni brod započet će prve plovidbe na moru tijekom ljeta. Kad bude završen, ophodni brod Gowind L'Adroit će biti stavljen na raspolaganje francuskoj mornarici na tri mjeseca, s ciljem da za taj proizvod dobije kvalifikaciju "sea proven" (ispitan na moru) što će DCNS-u biti adut za promociju Gowinda na međunarodnom tržištu.

Dug je 87 metara, ima doplov od 8000 nautičkih milja. Može ostati više od 3 tjedna na otvorenom moru, dosegnuti brzinu od 21 čvora te primiti helikopter i besposadne letjelice. Zahtijeva posadu od samo 30 osoba te može prevesti i tridesetak putnika.

Brodovi iz porodice Gowind uvode važne inovacije: vidljivost od 360° sa zapovjednog mosta, jedinstven jarbolni sustav za pokrivanje radara na 360°, tiho pokretanje i mogućnost brzog ukrcavanja u 5 minuta, uporaba besposadnih letjelica. Ta serija brodova raspolaže informatičkim i zapovjednim sustavom koje su razvili stručnjaci DCNS-a. Ti brodovi omogućuju također napredni nadzor pomorskog područja te automatsko otkrivanje potencijalnih opasnosti. To je moguće zahvaljujući umreženju komunikacija između brodova koji se nalaze na moru i u središtima na zemlji.

E. PRIGENT



USS Freedom

Da bi nadoknadila manjak površinskih borbenih brodova posebno konstruiranih za pomorske operacije u litoralnim vodama, američka je mornarica objavila u studenom 2001. svoju namjeru izgradnje nove klase malih, modularno građenih površinskih plovila koja će imati veliku brzinu, mali gaz i nadasve visoku manevaribilnost

LCS - RATNI BROD BUDUĆNOSTI?

Nova je klasa prema zahtjevima morala biti sposobna djelovati u blizini neprijateljskih obala gdje veći borbeni brodovi s dubljim gazom jednostavno nisu uporabljivi. Planirana flota od čak 55 LCS brodova trebala je zamijeniti 30 fregata klase FFG-7 Oliver Hazard Perry te 26 obalnih lovaca mina (14 brodova klase MCM-1 Avenger te 12 brodova klase MHC-51 Osprey). Kompanije General Dynamics i Lockheed Martin potpisali su ugovore o izgradnji prototipnih ispitnih brodova za US Navy. Kompanija Lockheed Martin ponudila je svoj poludeplasmanski, monotrupni projekt deplasmana 3090 t, utemeljen na tehnologiji koja je

inicijalno razvijena u projektnim uredima talijanske Fincantierie za 1000-tonski projekt civilnog broda tipa Destrier.

Konkurentska kompanija, General Dynamics ponudila je projekt 2790-tonskog trimaranata, zasnovan na provjernom australijskom projektu civilnoga trimarsanskog trajekta. Oba projekta sastoje se od dva ključna strukturalna elementa: temeljnog brodskog kompleta, ugrađene opreme i misijskih modula. Svaki od dva ponuđena prototipna LCS broda može zadovoljiti čitav set primarnih funkcija, uključujući i samoobranu; navigaciju, zapovijedanje, nadzor, komunikacije, informatiku, obavještajni

segment te na kraju lansiranje i prihvatanje besposadnih plovila, letjelica i ronilica.

Modularni pristup

LCS-ov modularni konstruktivni koncept zasnovan je na vrlo uspjelom danskom projektu Stanfleks 300 odnosno na klasi Flyvefisken. Danski konstruktori kombinirali su tradicionalni brodski trup s modularnim elementima koji omogućavaju vrlo brzu promjenu osnovnih brodskih funkcija i zadaća. Revolucionarna danska ideja zasnovana je na primjeni potpuno kontejniriziranih oružnih i ostalih brodskih sustava za nadzor i patroliranje, protuminske i ostale zadaće.

Brod je sposoban ukrcati i borbeno djelovati s pripremljenim standardno opremljenim ("ukljući i ispali") modulima za površinsko ratovanje (SUW - surface warfare), protupodmorničko ratovanje (ASW - antisubmarine warfare) te za minsko-protuminsko ratovanje (MCM - mine countrameasures). Prvobitno objavljeni danski planovi uključivali su nabavu 64 misijska paketa: 24 SUW, 24 MCM te 16 ASW modula. Prema nekim izvještajima, prosječno vrijeme potrebno za potpunu izmjenu misijskog paketa opreme do njegovih punih operativnih sposobnosti (što naravno uključuje i testiranje svih sustava) iznosi 60 sati - odnosno 2,5 dana. Iskrcavanja bilo kojeg misijskog modula tehnički je moguće izvesti unutar 24 sata.

Primarna misijska zadaća LCS-a jest suprotstavljanje i neutralizacija prijetnji malih plovila, brzih napadnih brodova, dizelskih napadnih podmornica i minskih sredstava u litoralnom pojasu. Sekundarne zadaće uključuju: obavejštajne aktivnosti, nadzor, izviđanje, pomorske presretačke operacije, obranu vlastitih teritorijalnih voda, potporu u operacijama specijalnih snaga te logističku potporu pri transportu snaga i borbenih zaliha. Sljedeće skupini potencijalnih zadaća LCS brodova pripadaju: paljbeni potpori, transport marinskih snaga, medicinska i humanitarna pomoć. Za razliku od ostalih velikih površinskih američkih borbenih brodova, LCS je zbog svoje modularne konstrukcije u mogućnosti provoditi samo jednu primarnu zadaću.

Borbene sposobnosti

U svojoj temeljnoj konfiguraciji LCS je naoružan jednim topom dvostrukog kalibra 57 mm (brzina paljbe 220 granata/min), jednim Raytheonovim 21-ćeljskim lanserom RIM-116 (dometa 6 Nm) te dvjema teškim strojnicama kalibra 12,7 mm. Oba LCS prototipa opremljena su velikom sletnom palubom i brodskim hangarom dovoljnim za smještaj dvaju helikoptera tipa MH-60 R/S i nekoliko besposadnih letjelica s

vertikalnim polijetanjem/slijetanjem ili jedan teški helikopter CH-53. U hangar se može smjestiti i jedno besposadno površinsko plovilo tipa Spartan.

Realno gledajući, ovakav koncept LCS-a ima ograničene defenzivne sposobnosti kada je u pitanju vlastita obrana od neprijateljskih zrakoplova i protubrodske krstarečih projektila (ASCM). U američkoj mornarici vjeruju da će ostali veliki površinski brodovi i borbeni zrakoplovi biti dovoljni za osiguranje zračne zaštite LCS-a u visokorizičnom okruženju. Ona može biti dostatna jedino u slučaju ako i LSC raspolaže visokodjelotvornom PZO obranom dalekog i srednjeg dometa i preciznim CIWS sustavima. Uz to ni protutorpedna zaštita nije na razini koja se od ovog projekta očekivala.

Monotrupni LCS projekt bio je ponuđen izraelskoj mornarici. Izraelci su obavili evaluaciju projekta i došli do zaključka da LCS u svojoj temeljnoj izvedbi nije odgovarajuće naoružan ni opremljen. Nakon pomognog razmatranja, Izraelci su odustali od kupovine i izgradnje projekta LCS broda, dobrim dijelom i zbog njegove velike cijene za koju su kupili dvije njemačke suvremene 2200-tonске korvete tipa MEKO-100. Usput, izraelska inačica, tzv. projekt LCS-I (I-Izrael) trebao se graditi u SAD-u na Lockheed

Martinovim navozima. Na jednotrupnoj platformi Izraelci su zahtijevali tehnološke preinake tako da ona bude sposobna za djelotvorno obavljanje svih temeljnih brodskih zadaća (protuzračne, protupovršinske, protupodmorničke, protuminske i proturaketne) te za potporu specijalnih operacija. Projekt izraelskog LCS-I trebao je biti opremljen s dva univerzalna raketna lansera tipa Mk-41 s po osam projektila. Također je bila predviđena ugradnja izraelskog proturaketnog sustava Barak-8, dometa većeg od 80 km. Ostatak oružnog brodskog sustava dopunjavala bi dva četverostruka lansera za ASCM raketne projektili RGM-84 Harpoon ili izraelski Gabrieli, jedan Phalanx Block 1A (CIWS) sustav, top dvostrukog namjene Mk-110 57 mm te dva trostruka torpedna aparata tipa Mk 32.

Kapaciteti za površinsko ratovanje (SUW)

Osim već spomenutog topa kalibra 57 mm, misijski paket može biti "obogaćen" s dva automatska 30-mm topa ili s četiri lansirna sustava Netfire koji su originalno razvijeni za kopnenu vojsku. Svaki sustav raspolaže s 15 celija tako da ukupna paljbeni moći ovog sustava dostiže 60 projektila dometa 30-35 km. Ovaj PAM (Precision Attack System) s



raketnim projektilima težine 53 kg, uza sve prednosti koje pruža mogućnost programiranja za vrijeme leta kao i promjena cilja, ipak nije uvjerljiv protiv malih površinskih plovila niske radarske ili IC zamjetljivosti.

LCS također na sebi nosi i tri besposadne letjelice naoružane raketama od 95 mm te jedan helikopter MH-60R naoružan strojnicom GAU 16 i projektilima Hellfire, ali i novorazvijenim nesmrtonosnim sustavima namijenjenim za borbu protiv pirata.

U provedbi operacija u litoralnom pojasu američka je mornarica usredotočena na eliminaciju prijetnji koju

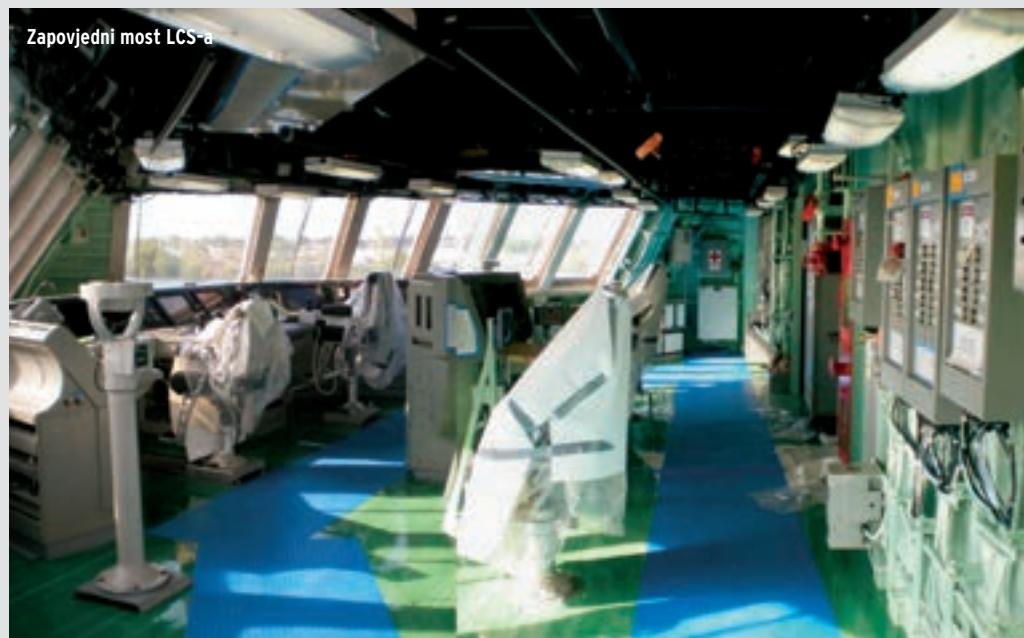
pad kako, na pojedinačni cilj tako i na skupinu ciljeva i poslije toga se još brže povuku u zaklon i pod zaštitu obalnih oružnih sustava. Takav iznenadni i masovni napad u stanju su izvesti konvencionalne podmornice, minipodmornice i diverzantske ronilice.

Tri tisuće tona teški brod poput LCS-a morao bi imati dovoljnu paljbenu moć da se može upustiti u donekle ravnopravan sukob s većim površinskim brodom ako takva situacija postane neizbjegnuta. On se ne smije samo pouzdavati u zaštitu ostalih snaga koje možda neće biti raspoložive kad ih se bude najviše trebalo jer su angažirane na drugim za-

nalne ronilice, tri besposadne letjelice, ultrazvučne plutače, torpedni mamci i protumjere, helikopter MH-60R koji je opremljen niskofrekventnim sonarom te Mk-54 lakin ASW torpedima. Djelotvornost LCS-a kao ASW platforme u realnim borbenim uvjetima je još uvek nepoznata. Detekcija podmornica u plitkim vodama je mnogo teža i problematičnija nego u dubokom oceanu.

Posljedica je to lošijih sonarnih karakteristika u blizini morskog dna, velikih varijacija u temperaturi i salinitetu pojedinih slojeva morske vode te negativnih utjecaja na mjestima miješanja morske i slatke vode na ušćima i estuarij-

Zapovjedni most LCS-a



čine mali i brzi brodovi i slična plovila s montiranim automatskim i raketnim oružjima različitih kalibara i dometa. Površinski (SUW) misijski oružni modul oba prototipna LCS broda ima zadaću zaštitići veće površinske brodove američke mornarice na određenim osjetljivim točkama i zonama njihova tranzita ili operacija u litoralnim vodama od napada takvih malih i ubojitih plovila.

Veliki broj malih brzih čamaca i glisera naoružan je raketnim i torpednim lan-serima različitih tipova i taktičkih odlika. Zajednička je odlika takvih plovila, koja je ujedno i glavna prijetnja, njihova sposobnost provesti brzi i masovni na-

dačama ili taktičkim situacijama iz kojih se ne mogu na vrijeme izvući i pružiti zaštitu potrebnu LCS brodu/brodovima.

Primjeri taktičkih ograničenja

Protupodmornički (ASW) misijski modul oslanja se na uporabu različitih sustava koji uključuju različite senzore i oružja raspoređene po brodskom trupu i nadgrađu te ljudski upravljivim ili besposadnim sredstvima (plovilima, letjelicama i ronilicama). ASW borbenom modularnom paketu pripadaju: ultralaki tegljeni sonarni sustav, dva besposadna površinska daljinski upravljiva plovila, dvije daljinski upravljive višefunkcio-

skim zonama litoralnog pojasa. Među otežavajuće čimbenike treba pribrojiti prirodnu i umjetnu ambijentalnu buku i šumove koji dodatno "zaguju" i smanjuju djelotvornost ugradene senzorske akustične opreme. Današnje moderne konvencionalne podmornice u stanju su generirati manje "buke" nego što ih proizvodi njihovo prirodno okruženje u kojem se kreću.

Uz to, vještom zapovjedniku podmornice na raspolaganju stoji čitav niz metoda i taktika (batimetrija, kompozicija morskog dna, podvodna topografija ili potopljene brodske olupine) za uspješno skrivanje. Besposadne letjelice,



plovila i ronilice ne mogu se rabiti na nekim iznimno velikim udaljenostima od matičnog broda.

Prema projektnoj dokumentaciji LCS je opremljen standardnim minsko-protuminskim modularnim kompletom opreme (SMCM) koji je uobičajeno djelotvoran pod standardnim okolnostima (vremenskim i klimatskim) prirodnog okruženja. Međutim, činjenica jest da su ti uvjeti često vrlo loši upravo u akvatorijima gdje dolazi do dodira kopnenih i vodenih masa - dakle upravo u litoralnom pojasu. SMCM može pružiti sposobnosti pri izbjegavanju ili uništavanju manjeg broja lokaliziranih i prije svega

LCS je osmišljen za uspješno djelovanje u plitkim priobalnim vodama



Foto: US Navy

manje naprednih tipova mina. Nijedan prototip LCS-a nije konstruiran za čišćenje ili uništavanje mina u neprijateljskim minskim poljima. Zapravo, za tu zadaću on se koristi svojim besposadnim letjelicama, plovilima i ronilicama, odnosno odvajanjem odgovarajućih senzora na daljinsko upravljanje daleko ispred sebe. Za razliku od klasičnih minsko-protuminskih MCM brodova, LCS je konstruiran za individualno djelovanje, nikako ne za djelovanje u nekakvim združenim protuminskim formacijama.

Bjelodano je da je LCS prevelika površinska platforma za provedbu uspješnih MCM aktivnosti. Brod tolikog deplasma-

na i vanjskih gabarita jednostavno nije odgovarajući za tradicionalne zadaće posebno namijenjenih MCM površinskih snaga. Novi MCM sustavi ugrađeni na njega, originalno su bili konstruirani za mnogo veće klase brodova kao što su nosači letjelica, krstarice, razarači i amfibijsko-jurišni brodovi. Na takvim klasama brodova moguće je obaviti vrlo široki raspon radova održavanja, potrebnih popravaka ili u krajnjem slučaju i agregatne zamjene. LCS takve kapacite i sposobnosti nema.

Temeljnu brodsku posadu LCS-a čini oko 40 članova. To je golemo smanjenje ako se usporedi s posadama fregata i razarača koji imaju i više od 300 članova. Međutim, ne treba smetnuti s uma činjenicu da će dio članova posade LCS-a biti angažirano oko ukrcanih besposadnih plovila, letjelica i ronilica te naravno oko aktualno ukrcanog misijskog modula. Veliko smanjenje brodske posade omogućeno je ponajprije velikim stupnjem automatizacije.

Međutim, ta činjenica ima i svoju drugu stranu, pa se mnogi već pitaju hoće li tako malobrojna posada biti sposobna održavati visokosofisticirani brod, npr. sustav za nadzor kvarova i borbenih oštećenja prema visokim standardima koje US Navy tradicionalno rabi. Zbog svega navedenog, izgleda da će LCS imati jednog zapovjednika za brod u cjelini i drugog za ukrcani modularni misijski paket opreme i naoružanja.

Zahtjev za brzinom

Zahtjev za povećanjem trajne i maksimalne brzine jest prava noćna mora svim konstruktorima ratnih brodova. Takav zahtjev u startu odmah znači povećanje cijene projektiranja i izgradnje koji se očituje rastućom spiralom prijeko potrebnih tehničkih zahtjeva; povećanjem instalirane snage i težine pogonskog stroja, povećanjem težine ukupnog propulzijskog postrojenja, zatim povećanjem potrošnje goriva - što uvjetuje ukrcaj povećane količine goriva, ako se ne želi smanjiti doplov broda. Na kraju sve obično rezultira

povećanjem standardnog i maksimalnog deplasmana broda u mnogo većem postotku nego što je dobiveni postotak povećanja brzine.

Zbog pretjeranih zahtjeva za brzinom dolazi do narušavanja maksimalne trajne brzine, smanjenja doplova, smanjenja raspoloživog volumena za koristan teret (opremu) te do degradacije stealth odlika broda.

Prema službenim specifikacijama oba LCS prototipa mogu postići maksimalnu brzinu 47-50 čvorova. Zahtjevi za velikom brzinom temeljeni su prije svega na veličini i dimenzijama broda, prirodi njegovih primarnih zadaća te očekivanih taktičkih zahtjeva u realnom okruženju. Prema objavljenim podacima LCS-1 može pod maksimalnom brzinom preploviti otprilike 1250 Nm.

Pri stalnoj brzini od 18 čv, LCS-1 može preploviti 3500 Nm. Prema nekim izvještajima, brod bi trebalo dopunjavati gorivom svaki četvrti dan (kad količina brodskog goriva padne na otprilike 50%) pod uvjetima intenzivne uporabe u zoni operacija. Prema američkim studijama 30-40% cijene trupa, mehanike i električnog sustava izravno je uzrokovana zahtjevima za velikim brzinama. Da bi se u što većoj mjeri smanjila težina, konstruktori redovito posežu za provjerenim rješenjem - gradnji broda uporabom lakših materijala.

Brodograđevna korporacija Lockheed Martin, konstruktor i graditelj monotrupnog LCS-1 odlučila se za opciju čeličnog trupa s aluminijskim nadgrađem, dok se konkurenčki General Dynamics odlučio za potpuno aluminijsku konstrukciju trupa i nadgrađa s čeličnim ojačanjima koji služe za potrebno ukrućivanje trupa njihova LCS-2 trimaranu. Koliko god se takva tehnološka rješenja činila logična i prihvatljiva zbog potrebe smanjenja brodske težine i povećanja stabilnosti, uporaba aluminija ima i svoju slabiju stranu. Ona se prije svega očituje u manjoj otpornosti na topilu (požari koji nastaju kao posljedica borbenih pogodaka i eksplozija raznih vrsta) i strukturnom kolapsu materijala.

koji se može očekivati mnogo prije nego kod čeličnih struktura.

Korisni prostor za smještaj oružnih i senzorskih sustava na oba prototipna LCS-a iznosi oko 400 tona. Kad se zadovolje potrebe za smještaj goriva, streljiva, posade i brodskih zaliha, za smještaj misijskih modula ostaje na raspolažanju otprilike 180 tona od ukupnog brodskog standardnog deplasmana.

Brzina je vrlo važna uglavnom za mala površinska plovila kao što su korvete i FAC (Fast Attack Craft - brzi napadajni brodovi) različitih klasa i tipova. Njihove prepadne napadačke taktike tipa "pucaj i bježi" zahtijevaju što veću raspoloživu snagu, odnosno brzinu u svojevrsnom bijegu s poprišta pomorske bitke jer su torpeda ili protubrodski projektili lansirani na većeg i mnogo snažnijeg protivnika.

Visoka maksimalna brzina, zahtijevana za projekte LCS brodova, objašnjavana je provođenjem ASW i minsko-presretačkih operacija kao i potrebom za brzim ubacivanjem/izvlačenjem specijalnih snaga te potrebom izbjegavanja, ali i mogućnošću progona malih brzih brodova.

Doduše, onome tko u primjerenoj ili elementarnoj mjeri poznaje pomorskiju taktiku i odnose snaga na moru, teško je, gotovo nemoguće, zamisliti situaciju u kojoj 3000 t teški ratni brod bježi kad se sučeli s prijetnjom malih i lako naoružanih čamaca. Nadalje, jedan od dalnjih razloga kojima je pravdan zahtjev za velikim brzinama kod LCS-a jest povećavanje šansi za preživljavanje protiv ASCM-a (protubrodskih krstarečih raketnih projektila).

Međutim, čak ni brzine od 47 do 50 čv ne pomažu mnogo u situaciji kad ste suočeni s realnom prijetnjom ASCM-a koji se u sea-skimming načinu leta približava brzinom od 2-2,5 maha ili kad moderna dizelsko-električna ili AIP podmornica iz podmorske zasjede ispalji nekoliko modernih protubrodskih teških torpeda koji bez problema dostižu brzinu 60-70 čv.

Brzina nije podjednako važna za sve tipove pomorskih operacija za koje je LCS primarno namijenjen. Površinska potraga za zaronjenim podmornicama,

odnosno provedba ASW zadaća, moguća je jedino u ograničenom opsegu brzina iz jednog jednostavnog razloga. Naime, detekcijske osobine svih trupno ugrađenih sonara rapidno opadaju čim brodská brzina prijeđe 25 čv.

Isto tako, oba prototipna oblika LCS-a znatno smanjuju maksimalnu brzinu plovidbe u svim onim situacijama kada se rabi tegljena ASW senzorska oprema. Nadalje, sve situacije u kojima je potrebno obaviti polijetanje ili prihvati besposadnih letjelica, plovila, ronilica i brodskih helikoptera podrazumijevaju da LCS izvjesno vrijeme mora ploviti malim brzinama. Isto tako provedba



Foto: General Dynamics

MCM aktivnosti moguća je jedino u rasponu od malih do srednjih brzina.

Čak i u slučaju da se primarno rabe u SUW misijama (površinsko ratovanje), LCS brodovi nemaju potrebu često se koristiti svojim maksimalnim brzinama koje dosežu granicu od 50 čv. Prema tome, kao logičan zaključak nameće se činjenica da LCS sigurno može obaviti sve svoje predviđene zadaće brzinama koje ne prelaze 32-35 čv. Kao dokaz takvoj tvrdnji, dovoljno je spomenuti gabaritno mnogo manju, ali iznimno uspješnu švedsku 620-tonsku klasu višenamjenskih stealth korveta Visby koja dostiže brzinu od maksimalnih 35 čv. Sličan su primjer i izraelske 1275-tonске korvete klase Eilat/

Saar 5 (konstruirane i izgrađene u SAD-u) koje dostižu maksimalnih 33 čv. Naposljetku, brod od 3000 t deplasmana ne može zbog fizikalnih zakona razviti svoju maksimalnu brzinu od gotovo 50 čv u plitkim obalnim vodama, u područjima s velikim pomorskim prometom, i pogotovo ne po lošem vremenu i teškom moru.

Potrebe

Odluka US Navyja da izgradi manje površinske brodove za uporabu u litoralnim vodama ima dugačku povijest. Gotovo prije dva desetljeća, u američkim strateškim i taktičkim razmatranjima osjetio se nedostatak određenog broja prikladnih površinskih brodova koji bi bili sposobni obavljati zadaće na obje scene potencijalnog pomorskog sukoba: na otvorenom oceanu i u litoralnom pojasu. Nestankom moćne flote SSSR-a sa svjetskih mora, američka je mornarica dobila mnogo veći manevarski prostor da se usredotoči na razradu i provedbu pomorskih operacija mnogo bliže potencijalno neprijateljskoj obali. Međutim, unatoč mornaričkom deklariranju (od prije 15 godina) o usredotočenosti na litoralno djelovanje, US Navy je i danas ponajprije oceanska (blue water navy) mornarica.

Konstrukcija LCS-a i njegov dvostruki dizajn ima nekoliko prednosti, ali i nedostataka. Oba predložena prototipa odlikuju odlične pomorstvene osobine i iznimna manevrabilnost. Primijenjena načela "otvorene konstrukcije i funkcionalnog projektiranja" dopuštaju opremanje obju plovnih platformi novom generacijom oružja i senzora. Međutim, vjerojatno najveća taktičko-tehnička sumnja tiče se inzistiranja na velikoj maksimalnoj brzini. To zapravo nije nimalo iznenadjuće. Ne smije se smetnuti s uma činjenicu da je LCS projekt osmišljen u vremenima kada je velika većina njegovih zagovornika, koji su podupirali koncept umreženog informatičkog ratovanja i koncept brze transformacije US Navyja, smatrali brzinu najvažnijom sposobnošću u provedbi takvog koncepta pomorskog ratovanja. ■

UPORABA BORBENIH SKUPINA EU-a

Kao jedina spremna vojna snaga
Europske unije (EU) borbene skupine (Battlegroups -BG) imaju veliko značenje za ukupne sposobnosti EU-a na sigurnosnom polju. Ukratko, što su borbene skupine spremnije za uporabu, EU je spremnija za brz i učinkovit odgovor na moguću krizu. Zato će jačanje iskoristivosti borbene skupine EU-a biti jedno od važnih pitanja poljskog predsjedanja EU-om.

U tom čemu se smislu prvo pozabaviti borbennim skupinama općenito te se usredotočiti na njihovu iskoristivost. Zatim ćemo obraditi problem prilagodbe borbene skupine potrebama EU-a, uglavnom jačanjem kapaciteta i fleksibilnosti uporabe.

Iskoristivost

Kao početnu točku, razmotrimo problem iskoristivosti borbene skupina.

Borbene skupine Europske unije jedan su od načina djelovanja EU-a na sigurnosnom i obrambenom planu

Iz poljske perspektive gledano trebalo bi bolje specificirati političke uvjete u pogledu potencijalne uporabe borbene skupine. To bi značilo definiranje, između ostalog, sljedećih pitanja:

Jesu li borbene skupine posljednji alat u upravljanju krizom i mogu li biti češće rabljene?

U kojim političkim okolnostima i u kojim scenarijima se to može činiti?

Postoje li neke geografske reference?





Borbene su skupine jedan od najvažnijih političkih instrumenata zajedničke sigurnosne i obrambene politike, i potencijalno omogućavaju brzu reakciju EU-a u kriznoj situaciji. Iako je u prošlosti nekoliko puta razmatrana kao vojni alat za neke operacije, do uporabe borbenih skupina dosad još nije došlo.

Takva bi situacija mogla oslabiti političku pozornost u zadržavanju na raspaganju EU-a. To bi u konačnici moglo imati negativan utjecaj na sposobnosti borbenih skupina. To su i trenutačne zadaće borbenih skupina koje bi se mogle "okriviti" za neatraktivnost jer ne

reflektiraju stvarnost s kojom se zajednička sigurnosna i obrambena politika suočava. Kriza u Libiji trebala bi biti još jedna inicijativa za razmatranje pregleda i zadaća borbenih skupina. Problem unapređenja planiranja EU-a i držanja sposobnosti (na taktičkoj razini) također je vrijedan razmatranja u tom kontekstu.

Modifikacija borbenih skupina

Potencijalne modifikacije mogle bi obuhvatiti:

- stvaranje modularnih i fleksibilnih struktura (utemeljeno na naučenim lekcijama iz dosadašnjih operacija)



- jačanje sposobnosti stožera borbenih skupina za provedbu združenih operacija (ako zatrebaju)

- dobrovoljno produženje razdoblja spremnosti borbenih skupina

- diferencijacija potencijalnih zadaća i sposobnosti borbenih skupina istodobno u razdoblju spremnosti

- pitanje uključivanja civilnih dijelova u borbene skupine.

Trebalo bi modifcirati i financiranja pod mehanizmom Athena.

Sve modifikacije koje su spomenute važne su, no usredotočit ćemo se na civilne veze kao sveobuhvatni pristup današnjim operacijama. Časnici znaju da je to zahtjevno ali i potencijalno korisno za angažman koji može uključivati ulogu borbenih skupina u potpori humanitarnih zadaća ili civilne zaštite. To ne znači nadomještanje i zamjenu civilnih zadaća vojnim sredstvima već traženje funkcionalne učinkovitosti i finansijske efikasnosti. Da bismo što bolje iskoristili raspoložive instrumente EU-a, trebamo inovativan pristup.

Svako rješenje mora odražavati ideju Sveobuhvatnog pristupa i biti usuglašeno s Europskom komisijom.

Kad je riječ o civilnom elementu u sklopu strukture borbenih skupina trebalo bi odgovoriti na četiri važna pitanja: otkuda uzeti tražene kapacitete, što je



vrijednost dodanih civilnih elemenata učinkovitosti borbenih skupina, kako se mogu integrirati u vojnu strukturu te kako uporabiti te elemente na učinkovit način?

Kao časnici svjesni smo kompleksnosti tih pitanja. Iz iskustva se može samo po-

tvrditi da što je niža razina vojno-civilne suradnje to je takva suradnja teža.

Možemo zamisliti situaciju gdje operaciju zajednički planiraju i koordiniraju vojna i civilna struktura na strategijskoj razini, ali suradnja na taktičkoj razini

može biti teža, ponajviše zbog različite filozofije djelovanja, nekompatibilnih zapovjednih lanaca ili zakonske regulative. No, kao što smo već spomenuli postoji potreba za boljom prilagodbom vojne strukture, uključivši i borbene skupine, sadašnjim misijama i operacijama u kojima civilna djelovanja često imaju ključnu ulogu.

Zaključci

Borbene skupine EU-a trebaju dati odgovore na izazove s kojima se EU suočava. One trebaju biti bolje prilagođene potrebama, što znači više mogućnosti, više fleksibilnosti i više solidarnosti u operativnoj uporabi. Ako jednog dana članice odluče uporabiti borbene skupine, one moraju biti spremne na razmještaj i sposobne provesti tu zadaću. ■

general-bojnik Boguslaw Pacek, savjetnik poljskog ministra obrane, profesor na sveučilištu Kielce



Unatoč početnom uspjehu pokušaj Egipta i Sirije da u listopadu 1973. poraze Izrael nije uspio. Nakon osnivanja misije UNEF II na području razgraničenja između Izraela i Egipta, Ujedinjeni narodi su u svibnju 1974. osnovali misiju UNDOF koja je nadgledala prekid vatre između izraelskih i sirijskih trupa na Golanskoj visoravni

UNDOF - Golanska visoravan (1974.-) (II. dio)

Nakon uspješnog izraelskog prouparada kojim su poništena sva postignuća arapskih vojski prihvata dana rata, sirijska vojska se pripremala za protuudar. No, planirani napad je opozvan. Bilo je očito da bi potpuno zapečatio sudbinu opkoljenih egiptskih snaga na Sinaju, pa i Sirija 23. listopada prihvaća prekid vatre. Zanimljivo je da nakon prekida vatre s Izraelem, dolazi do manjih okršaja između sirijske vojske i iračkih postrojbi poslanih prije da zauštave izraelsko napredovanje. Sporazum Izraela i Sirije je potpisana potkraj svibnja 1974. a regulirao je izraelsko povlačenje sa zauzetog dijela Golanske visoravni na crtu razdvajanja iz 1967.

Nakon potpisivanja primirja 1974., gotovo cijela Golanska visoravan je ostala u izraelskim rukama. Točnije, Izrael nije zaposjeo samo 500 km² te je na tom području danas četrdesetak sirijskih naselja. Izrael je 1975. predao pod sirijski nadzor demilitarizirano

područje, nakon čega je počeo povratak stanovništva. Sredinom 1980. sirijska vlada je počela rekonstrukciju naselja te danas na tom području živi osamdesetak tisuća stanovnika.

Obnova UNEF-a i osnivanje UNDOF-a

U pogledu južnog dijela razgraničenja između Izraela i Egipta Vijeće sigurnosti je 24. listopada obnovilo misiju UNEF koju je Naser protjerao 1967. Misija je osnovana pod nazivom UNEF II, a njezina je zona djelovanja postavljena između egiptiske i izraelske vojske na području Sueskog kanala. Razmještanje pripadnika misije UNEF II se pokazalo kao stabilizirajući čimbenik, no na sjevernom bojištu između izraelske i sirijske vojske nije bilo nazočnosti mirnih snaga.

Od ožujka 1974. stanje na Golanskoj visoravni je postajalo nestabilno uz česte prekide vatre. Tada je Vijeće sigurnosti

Rezolucijom 350 od 31. svibnja 1974. osnovalo Snage Ujedinjenih naroda za razdvajanje i promatranje (United Nations Disengagement Observer Force - UNDOF). Misija je imala mandat za održavanje prekida vatre između izraelskih i sirijskih snaga, nadgledanje razdvajanje vojski te područja razdvajanja koje je utvrđeno sporazumom iz lipnja 1974. Pripadnici misije također obavljaju i humanitarne zadaće kao što su razmjena ratnih zarobljenika i tijela poginulih, pružanje medicinske pomoći lokalnom stanovništvu i osiguravanje prolaza civilnim osobama kroz zonu razdvajanja.

Više misija na malom prostoru

Glavni tajnik UN-a je 3. lipnja 1974. imenovao prijelaznog zapovjednika UNDOF-a. On je istoga dana kad je došao u Damask uspostavio privremeni glavni stožer misije u prostorijama mješovitog izraelsko-sirijskog povjerenstva za razoružavanje. Istog dana su stigli i

Izraelski tenkovi odlaze s planine Hermon i prepustaju vojnicima UN-a točku s koju se nadzire velik dio Golanske visoravni



prvi vojnici iz austrijskog i peruanskog kontingenta te kanadski i poljski logističari. Do 16. lipnja UNDOF je već imao 1218 vojnika. Tijekom prve faze do 5. lipnja kanadski i poljski pripadnici su prebačeni iz misije UNEF u UNDOF. U međuvremenu je UNDOF postao operativan angažirajući postojeće UNTSO promatračke postaje. U drugoj fazi razvoja misije koja je trajala do 25. lipnja, provodilo se fizičko razdvajanje sirijskih i izraelskih snaga. Vrijedi spomenuti da su naziv misije te brojno stanje velikim dijelom reflektirali izraelske i sirijske zahtjeve prema UN-u u pogledu misije.

Zemlje koje sada daju vojno osoblje u UNDOF su Austrija, Filipini, Hrvatska, Kanada, Indija i Japan. U misiji su sudjelovale i Finska (od 1973. do 1993.), Iran (od 1975. do 1979.) te Peru (od 1974. do 1975.). Ukupno su od osnutka misije poginula 42 njezina vojna pripadnika te jedan civilni. Većina je poginulih stradala od mina, no najveći gubitak se dogodio u kolovozu 1974. kada je poginulo devet kanadskih mirovnjaka zbog rušenja njihova zrakoplova protuzračnom paljbom.

Osim UNDOF-a, u užoj regiji je još od 1948. aktivna i misija UNTSO čiji su pripadnici na sektoru razdvajanja Sirije i Izraela pridruženi pripadnicima misije UNDOF, no i dalje su podređeni glavnom stožeru UNTSO-a. U susjednom Libanonu je od ožujka 1978. aktivna i misija UNFIL.

UNDOF danas

Na području razdvajanja između Izraela i Sirije nije bilo ozbiljnijih incidenata od 1977. UNDOF održava crtu razdvajanja koja je duga 75 kilometara i širine između 200 metara i 10 kilometara te seže od granica Sirije s Libanom do granice s Jordanom. Područjem upravlja sirijska policija, dok je vojnim snagama objiju zemalja zabranjen pristup. Teren Golanske visoravni je brdovit te njime dominira planina Hermon na kojoj se nalazi UN-ova promatračka postaja. Glavni stožer misije se nalazi u Campu Faouar, a misija ima i ured u Damasku. Mirovne snage UN-a operiraju iz dva-



Snimio Tomislav BRANDT

U misiji sudjeluje 95 hrvatskih vojnika, te je sudjelovanje u misiji UNDOF najveće angažiranje od ukupno sedam UN-ovih mirovnih misija u kojima je OSRH sudionik

deset stalno popunjene postaje, osam postaja popunjene ljudstvom tijekom dana te jedanaest promatračkih točaka. Treba spomenuti da u misiji sudjeluje 95 hrvatskih vojnika, te je sudjelovanje u misiji UNDOF najveće angažiranje od ukupno sedam UN-ovih mirovnih misija u kojima je OSRH sudionik. Satnija Oružanih snaga je uklapljena u austrijsku bojnu te se nalazi na sjevernom dijelu crte razdvajanja.

S danom 31. prosinca 2010., snage imaju 1045 pripadnika, 76 vojnih promatrača Promatračke skupine Golan (formalno pripadaju misiji UNTSO), 41

međunarodnog civilnog pripadnika te 103 lokalna civila. Trenutačni zapovjednik misije je filipinski general Natalio C. Ecarma, a godišnji proračun misije iznosi oko 48 milijuna američkih dolara.

Po ustaljenom postupku kao i u sličnim misijama, mandat UNDOF-a se produljuje svakih šest mjeseci. Unatoč relativnom miru, stanje na tom dijelu Bliskog istoka i dalje je napeto, jer nema trajnog mirovnog rješenja. Nazočnost mirovnih snaga je stoga prijeko potrebna. Inače, UNDOF je i važna spona u inače slabim kontaktima između Izraela i Sirije. ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Prilog raspravi o razlozima odlaska Srba iz Hrvatske tijekom Oluje

Unatoč podacima iz izvora, nedavno nas je hrvatski novinar, dopisnik iz inozemstva, pokušao uvjeriti kako je "čista matematika", odnosno smanjenje broja Srba u Hrvatskoj s oko 12 % na oko 4,5 % dokaz da je Hrvatska počinila etničko čišćenje i da svi koji govore suprotno - lažu. Nevjerojatna je ta dimenzija banaliziranja događaja i podcenjivanja znanosti, kad se zna da matematika i povijest nisu isto, da brojeve u historiografiji treba analizirati, odnosno odrediti uzroke i posljedice njihova smanjenja ili rasta. No, kad se već spominje matematika, treba podsjetiti na sljedeće brojeve ili postotke: oko 150 000 do 200 000 ljudi (manje od 5% od ukupnog broja stanovnika Hrvatske) okupiralo je dio Hrvatske i s okupiranoga područja protjeralo više od 200 000 ljudi, četiri godine je teroriziralo više od 4 milijuna ljudi, držeći ih na nišanu topova i raketnih sustava, sukladno strategiji "realne pretnje", koju je srpski general Radinović osmislio, a pobunjeni Srbi u Hrvatskoj prihvatali kao sredstvo prisile na Hrvate da ostanu od povratka svojim domovima. Matematika kaže i da je ekstremističku politiku vodstva pobunjenih Srba u Hrvatskoj, zbog koje se protjerani Hrvati četiri godine nisu mogli vratiti svojim domovima, podržala većina, gotovo 100 %, Srba na okupiranom teritoriju RH. Već u svibnju 1991. oni su se izjasnili da ne žele živjeti u Hrvatskoj i podržali su svoje vodstvo u odluci da će "SAO Krajina" biti dio Srbije ili će se Srbi iseliti s toga područja. U zaključku "Izvještaja Centralne komisije za sprovođenje referendumu na području SAO Krajine", od 14. svibnja 1991., sumirani su rezultati

"referenduma o prisajedinjenju SAO Krajine Srbiji", koji su pobunjeni Srbi održali 12. svibnja 1991.:

Na osnovu utvrđenih rezultata Centralna komisija konstatuje da su ispunjeni uslovi da Skupština SAO Krajine u smislu člana 5. Odluke o raspisivanju referendumu donese Odluku o prisajedinjenju SRPSKE AUTONOMNE OBLASTI KRAJINE REPUBLICI SRBIJI i da Krajina ostane u JUGOSLAVIJI sa Srbijom, Crnom Gorom i drugima koji žele da očuvaju Jugoslaviju, jer je od ukupno upisanih glasača u glasačke spiskove na referendum izšlo i glasalo 79,48%, a "ZA" se izjasnilo 79,33% od upisanog broja, odnosno 99,80% od broja koji je glasao.

Takva potpora Srba na okupiranom području RH sjedinjenju "SAO Krajine" sa Srbijom, odnosno njihova odlučnost da će to područje RH biti dio neke "srpske države", nije slabila sve do Oluje. Primjerice, na referendumu održanom 19. i 20. lipnja 1993. za ujedinjenje "suverene Republike Srpske Krajine u jedinstvenu državu sa Republikom Srpskom (u BiH, op. a.), te sa drugim srpskim državama" izjasnilo se 98,6% registriranih glasača (Nikica Barić, Srpska pobuna u Hrvatskoj, Zagreb, 2005., str. 199).

Stoga, kad bi se hladno i cinično, uzeli spomenuti "matematički" podaci, svaka rasprava o razlozima odlaska Srba s okupiranoga teritorija Hrvatske bila bi suvišna, s obzirom na zaključak da su oni otišli zato jer nisu htjeli živjeti u Hrvatskoj. Činjenicu da je za odlazak srpskoga stanovništva s okupiranoga područja RH tijekom Oluje odgovorno vodstvo pobunjenih Srba u Kninu i njihovi mentor i Beogradu, potvrđuje i "Odluka Vrhov-

nog savjeta odbrane RSK o planskoj evakuaciji", donesena 4. kolovoza 1995. u 16.45 sati (broj: 2-3113-1/95), koju je potpisao "predsjednik Republike Mile Martić, a potom je "ovjerena u Glavnom štabu SVK u 17.20 sati". U spomenutoj Odluci navedeno je:

Zbog novonastale situacije izazvane otvorenom opštom agresijom Republike Hrvatske na Republiku Srpsku Krajinu i nakon prvih početnih uspjeha u obrani došlo je do ugrožavanja velikog dijela teritorije Sjeverne Dalmacije i dijela Like, zbog toga

ODLUČUEMO

Da se pristupi planskoj evakuaciji svega za borbu nesposobnog stanovništva iz opština Knin, Benkovac, Obrovac, Drniš i Gračac.

Evakuaciju sprovoditi prema pripremljenim planovima pravcima koji izvode prema Kninu i dalje preko Otrića prema Srbu i Lapcu.

Za evakuaciju zatražiti pomoć od komande UNPROFOR Sektor "Jug" sa sjedištem u Kninu.

U prilog zaključku da su Srbi s okupiranoga područja otišli iz Hrvatske uoči i tijekom Oluje zato što nisu željeli živjeti u Hrvatskoj govoriti i podatak iz Zbornika o srpskim izbjeglicama (spomenut u prethodna dva broja *Hrvatskog vojnika*), da je od "početka 1996. do kraja 1998. Hrvatsko podunavlje napustilo 77 316 lica srpske nacionalnosti (od 128 316 stanovnika koliko je na tom području bilo 1996.)", usprkos tome što je to područje mirnim putem reintegrirano u ustavnopravni poredak RH. ■

Rođendan domovini

Danas je moje domovine dan i ona
Ponosno slavi svoj rođendan
Rodila se od hrabrih junaka
Što rodila je naše domovine majka
Branile je hrabrost, dika, ponos i suze
Od onih što htjedoše da nas nema
Od onih što nas mrze
Žao mi je što sada u ovom trenu
Ne možemo svi skupa slaviti slobodu njenu
Ali negdje u dubini rijeka
U dubini mora
U dubini junačkih nam bora
Junačkih nam zora
Gledam ponos i zelenilo naših gora
Zavladala je domovina mirom
Gledam razbacana žitna polja širom
Oluja i Bljesak prohujali iznad krovova
Usred jadi i junačkih zovova
Usred boli
Gdje životi bjehu goli
Gdje životi bjehu pusti
Oj slobodo, ti izusti
Oj slobodo, ponosnih si krila ispod neba plava
Gdje stotine vojnika tvojih spava
Oj slobodo, ponosnih si ruku
Gdje vojnici dadoše svoju posljednju ti muku
Ti domovina san si djedova i naroda moga
Molitva majka i dragoga si Boga
I stisnuh sada grumen zemlje grčevito u ruci
Jer za tebe vojnici ginuše u muci
Zbog tebe ginuše i nama daše
Da ponosno tvoj narod
Sa zastavom Hrvata maše
Domovino moja, danas je tvoj dan
Da ponosno slaviš rođendan

Marija TRBIĆ

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Sarajevska cesta 7, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrvojnik@mohr.hr

BIBLIOTEKA



Zdenek Mahler
Gustav Mahler
Alfa, Zagreb, 2011.

Gustav Mahler, austrijski skladatelj, posljednji simfoničar romantičnoga razdoblja ili kasne romantičke i smioni preteča glazbenog impresionizma, nove epohe u europskoj glazbi, bio je jedan od najvećih opernih i koncertnih dirigenata svoga doba. Rođen je 1860. u Kališ'tima, gradiću na granici Češke i Moravske. Osobite dirigentske nadarenosti, Mahler je već u svojim počecima svratio pozornost svojom interpretacijom romantičkih opera, osobito Wagnerove Walküre. Desetljeće 1897.-1907. zlatno je razdoblje Bečke opere, i to najvećim dijelom upravo pod njegovim umjetničkim vodstvom. Dirigirajući u svim značajnijim europskim metropolama - od Londona, Pariza, Petrograda, Praga, Amsterdama i New Yorka, gdje je od 1909. bio dirigent Njujorškoga filharmonijskog društva, Mahler je ostvario brojna djela, među kojima se u vrhunce ubrajaju Wagnerova opera Tristan i Izolda, Mozartov Don Giovanni i Gluckova Ifigenija u Aulidi. Sam istodobno sklada (ukupno deset simfonija, od kojih desetu nije uspio dovršiti) nastojeći svoje stvaralaštvo nasloniti na Beethovenovu klasiku i Brucknerovu romantiku, želeći svoja monumentalna simfonijska djela pretvoriti u simbole od općeljudskoga značenja. Veliki umjetnik umro je 18. svibnja 1911. u Beču. Knjiga Zdenka Mahlera, potomka Gustava Mahlera, književnika i umjetnika koji je napisao niz knjiga o značajnim češkim osobama (Smetana, Dvorák, Havliček, Masaryk), objavljuje se o stotoj obljetnici Mahlerove smrti. Zdenek Mahler autor je niza filmskih scenarija i televizijskih emisija, primjerice serijala o glazbenoj dinastiji Strauss.

Priredila Mirela MENGES

FILMOTEKA

Izvorni kod

- akcijski triler
- režija: Duncan Jones
- distribucija: Blitz film & video
- uloge: Jake Gyllenhaal (Colter Stevens), Michelle Monaghan (Christina Warren), Vera Farmiga (Collen Goodwin)
- trajanje: 93 min



Kad se odlikovani kapetan Colter Stevens probudi u tijelu nepoznata muškarca, otkrije da je dio misije za pronalazak bombaša koji namjerava raznijeti vlak u Chicagu. Shvati da je dio vladina eksperimenta nazvanoga "Izvorni kod", programa koji mu omogućuje prelazak u identitet drugog čovjeka tijekom posljednjih osam minuta njegova života. Središtu Chicaga prijeti uboštvo milijuna ljudi, a Colter proživljava taj događaj nekoliko puta uzastopno, prikupljajući informacije sve dok ne razriješi misterij i ne otkrije tko stoji iza bombe ne bi li tako sprječio sljedeći napad...

Bliska budućnost, putovanje kroz vrijeme, obrazac je koji nam se posljednjih godina vrlo često nudi. Tako se i Izvorni kod uklapa u seriju Umjetna inteligencija, Specijalni izvještaj ili prošlogodišnji Inception/Početak s Leom DiCapriom. Za razliku od većine iz tog podžanra koji samo ostaju na površnoj ideji, Izvorni kod zrači inteligencijom i nije se pokorio suvremenim holivudskim trendovima krajnje površne naracije. Iako ideja nije baš pretjerano originalna, izvedba je upravo briljantna. Možda razloge za takve rezultate treba tražiti u činjenici da je engleski redatelj Duncan Jones, kojeg se sjećamo po lanjskom jednako genijalnom znanstveno-fantastičnim Mjesecom, jedan od najperspektivnijih autora današnjice. Ako tome dodamo da je jako dobro i glumljen i naglasimo da glavna ženska glumica Michelle Monaghan povremeno nadmašuje čak i poslovnočno izvrsnog Gyllenhaala, imamo kandidata za mjesto među najboljih deset u godini.

Leon RIZMAUL

VREMEPOV



1. srpnja 1863.
Bitka kod Gettysburga

Dvije godine nakon početka američkog građanskog rata krvava bitka kod Gettysburga označila je prekretnicu. U borbama koje su počele 1. srpnja 1863. i trajale puna tri dana slomljena je ofenzivna moć Juga. Nakon poraza sjevernjačkih snaga kod Chancellorsvillea, glavni zapovjednik vojske južnih država general Robert E. Lee odlučio je poduzeti ofenzivu na Sjever da bi dodatno obeštrabrio protivnika i pokušao pridobiti europske zemlje za priznanje Konfederacije. Kada je saznao da je na čelu armije Potomac, novi zapovjednik general George Meade zapovjedio je konjaništvu da zauzme Gettysburg. Zapovjednik sjevernjačkog konjaništva shvatio je važnost Gettysburga, grada na vitalnoj raskrsnici putova, i odlučio ga braniti do dolaska glavnih snaga. Prvog dana sukobile su se prethodnice obiju vojski uz velike žrtve. Obojica zapovjednika shvatila su da će se glavna borba voditi za Gettysburg. Drugoga dana nizali su se napadi i protunapadi u pokušaju obiju strana da zauzmu povoljne položaje na uzvišenjima oko grada. Posljednjeg, trećeg, dana general Lee, odlučan da pobijedi, počinio je najveću pogrešku u karijeri. Uputio je oko 15 tisuća južnjačkih vojnika u frontalni napad preko otvorenog zemljišta na neuzdrmane položaje Sjevernjaka na uzvisini Cemetery Ridge. Poslije dvosatne topničke pripreme u jurišu su krenule zbijene formacije južnjačkih pukovnija. Dočekala ih je uboјita vatra iz topova i pušaka koja ih je nemilice kosila. Malobrojni koji su se probili do položaja Sjevernjaka nisu mogli učiniti ozbiljniju štetu. Većina je ubrzo ubijena ili zarobljena. U ovom posljednjem jurišu Južnjaci su pretrpjeli polovicu gubitaka što su ih pretrpjeli tijekom tri dana borbi. Sjevernjaci nisu prešli u protunapad pa se general Lee, iskoristivši jaku kišu, uredno povukao prema jugu. Povjesničari smatraju bitku kod Gettysburga, neodlučenom, ali je Jug zbog 20 tisuća žrtava izgubio svoju udarnu moć i prešao u defenzivu.

2. srpnja 1809. - susreli se Napoleon i Josip Jelačić
2. srpnja 1991. - sukob Zagrepčana s JNA pokraj tzv. Maršalke
3. srpnja 1941. - prvo pojavitivanje Staljina u javnosti od početka napada na SSSR
6. srpnja 1415. - češki reformator Jan Hus spaljen kao heretik
7. srpnja 1992. - poginuo hrvatski branitelj Andrija Andabak
7. srpnja 1991. - sporazumom na Brijunima završen rat u Sloveniji

Leon RIZMAUL

Oklopni transporter M-60

Transporter M-60 konstruiran je 60-ih godina prošlog stoljeća, kada je i počela proizvodnja u pogonima bivše JNA. Primarna zadaća bila mu je zaštita pješaštva u združenom djelovanju. Modeli po kojima je proizведен bili su američki M59 i austrijski Saurer 4K4FA, jedini dostupni na temelju kojih se mogao proizvoditi suvremeni transporter. Vozni dio transportera preuzet je sa samovoznog oruđa SU-76, što se u konačnici pokazalo lošim izborom. Tijekom razdoblja projektiranja i ispitivanja, sve do serijske



proizvodnje, novi transporter je imao oznaku "Objekt M 590". Prototip je dovršen u lipnju 1958. Serijska proizvodnja počela je u tvornici Famos i vozilo dobiva naziv Oklopni transporter M-60. Raspadom SFRJ M-60 se našao u naoružanju svih novonastalih vojski. U hrvatske je postrojbe

došao kao ratni plijen, najviše nakon osvajanja vojarni. U ratnim uvjetima pokazao se kao prilično neupotrebljiv. Pokretljivost mu je bila loša, a oklop je moglo probiti svako protuoklopno oružje. Zbog tih razloga, M-60 se naposljetku rabio kao vozilo za dovoz streljiva i izvlačenje ranjenika.

Tehnički podaci

| | |
|---------------------------|---|
| Tip | M-60PB / SFRJ |
| posada | 3 + 9, 4+7(PB) |
| borbena masa | oko 11 000 kg |
| duljina | 5,02 m |
| širina | 2,7 m |
| visina | 1,86 m / 2,385 m (s oružjem) |
| motor | Famos FFTR |
| snaga motora | 150 KS |
| specifična snaga | 17,3 kW/t |
| maks. brzina po putu | 45 km/h |
| zapremina spremnika | 150 l |
| borbeni radijus po putu | 400 km |
| borbeni radijus po terenu | 250 km |
| naoružanje | teška strojnica M2HB Browning 12,7 mm; puškostrojnica M-53 7,92 mm; 2 Bst M-60 82 mm; M-60APB |
| oklop | 10-25 mm |



Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morph.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morph.hr)
Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vasic@morph.hr)
Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@morph.hr), Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)
Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić
Urednik fotografije: Tomislav Brandt
Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937
Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322
Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb
Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@morph.hr
Naklada: 5000 primjeraka



U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2011.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.



browning.eu



Tvrta Browning osnovana je da bi na tržištu plasirala djela iz ostavštine Johna Browninga, vjerojatno najpoznatijeg inovatora naoružanja svih vremena. Ipak, nije riječ o vojnom oružju, nego onome koje je prije svega namijenjeno za lov ili sport (lovačke puške, sačmarice, pištolji...). Stranica je apsolutno uskladena s ugledom imena Browning. Nije ispuštena ni najmanja sitnica, sve je izvrsno i što se tiče informacija, i tehničkih detalja, i preglednosti, i dizajna, i multimedije....Vjerujemo da će **browning.eu** zainteresirati i one koji oružje i pripadajući opremu žele vidjeti samo u filmovima, a što tek reći za one koji vole otici u lov ili pucati na streljanama...? Sve je dostupno na čak sedam jezika. Iako hrvatski nije među njima, vjerujemo da će se svatko moći snaći bar u jednom...

D. VLAHOVIĆ



www.hrvatski-vojnik.hr